

Täysistunto

Torstai 8.2.2024 klo 16.00—18.28

Täysistunto alkoi klo 16.00. Täysistunto päättyi klo 18.28.

Puhetta johtivat puhemies Jussi Halla-aho (16.00—17.59) ja toinen varapuhemies Tarja Filatov (17.59—18.28).

1. Nimenhuuto

Nimenhuutoraportti Liite 1A

Toimitettiin nimenhuuto.

2. Suullinen kyselytunti

Vastaamassa olivat seuraavat ministerit
pääministeri Petteri Orpo
valtiovarainministeri Riikka Purra
opetusministeri Anna-Maja Henriksson
sosiaaliturvaministeri Sanni Grahn-Laasonen
ympäristö- ja ilmastoministeri Kai Mykkänen
puolustusministeri Antti Häkkänen
työministeri Arto Satonen
maa- ja metsätalousministeri Sari Essayah
oikeusministeri Leena Meri
eurooppa- ja omistajaohjausministeri Anders Adlercreutz
tiede- ja kulttuuriministeri Sari Multala
sisäministeri Mari Rantanen
liikunta-, urheilu- ja nuorisoministeri Sandra Bergqvist
liikenne- ja viestintäministeri Lulu Ranne
kunta- ja alueministeri Anna-Kaisa Ikonen
elinkeinoministeri Wille Rydman

Puhemies Jussi Halla-aho: Päiväjärjestyksen 2. asiana on suullinen kyselytunti.

Pyydän paikalla olevia ministereitä siirtymään ministeriaitioon. Pyydän niitä edustajia, jotka haluavat esittää kysymyksen paikalla olevalle ministerille, ilmoittautumaan painamalla P-painiketta ja nousemalla seisomaan. On toivottavaa, että kukin kysymys on osoitettu yhdelle ministerille.

Ministereille esitettiin seuraavat kysymykset:

Pöytäkirja PTK 2/2024 vp

2.1. Suullinen kysymys hallituksen talouspäätöksistä (Antti Lindtman sd)

Suullinen kysymys SKT 1/2024 vp

Suullinen kyselytunti

Puhemies Jussi Halla-aho: Edustaja Lindtman, olkaa hyvä.

Keskustelu

16.01 **Antti Lindtman sd:** Puhemies! Puoli vuotta on kulunut siitä, kun Orpon hallituksen ensimmäiset konkreettiset talouspäätökset on tehty, ja tällä hetkellä, uuden vuoden alettua, ne talouspäätökset vaikuttavat täydellä voimalla. Näillä päätöksillä hallitus lupasi saada työllisyyden kasvuun ja pysäyttää velkaantumisen. Viime päivinä olemme saaneet lukea, että on käymässä päinvastoin: työllisyys on laskussa ja velkaantuminen kasvussa, [Perussuomalaisten ryhmästä: Vielä lakkoillaan!] luvattua talouskasvua ei näy. Tämän vuoksi hallitus on ajautumassa miljardien lisäleikkausten ja veronkorotusten kierteeseen, ja viime päivinä onkin ollut käynnissä melkoinen ruletti julkisuudessa, kun lukuja on pyöritelty Henrikssonin puolesta miljardista pääministerin puoleentoista ja valtiovarainministerin kolmeen miljardiin ja sitten vielä valtioneuvoston kansliapäällikön viiteen miljardiin. Näyttää siltä, että hallituksen talouspolitiikalta on pohja pettämässä. [Puhemies koputtaa] Arvoisa pääministeri, tiedätkö tänään, kuinka isot lisäleikkaukset ja veronkorotukset [Puhemies koputtaa] suomalaisia uhkaavat kehysriihessä?

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Pääministeri Orpo, olkaa hyvä.

16.02 **Pääministeri Petteri Orpo** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Edustaja Lindtman jatkaa siitä, mihin loppuvuodesta jäi, eli ei tunnista sitä, missä Suomen taloudessa oikeasti mennään. Lama, taantuma jatkuu pidempään kuin kukaan — asiantuntijat, valtiovarainministeriö — osasi arvioida keväällä. Silloin ajatus oli se, että kuuden miljardin kova ohjelma, joka me ollaan rakennettu, riittää, mutta lama kestää pidempään. Sen lisäksi julkiset menot paisuvat, suurimpana syynä edellisen demarijohtoisen hallituksen sote-ratkaisu, joka kasvattaa pelkästään tänä vuonna puolellatoista miljardilla menoja.

Eli lähtökohta on ensimmäinen, mikä pitää tunnustaa: Suomi on erittäin vaikeassa tilanteessa. Valitettavasti joudumme tekemään lisää toimia. Mitä tulee hallituksen talousohjelmaan, sen pohja ei ole pettänyt. [Pia Viitanen: Kyllä se siltä näyttää!] Se on entistä tärkeämpi, siitä pidetään kiinni. Me joudumme tekemään sen päälle lisää, ja tiedätte varsin hyvin sen, että puoli vuotta on kulunut, ensimmäiset lakiesitykset on ehditty antamaan, tekemään vaikutukset koko ohjelmasta, sen dynaamisista vaikutuksista, [Puhemies koputtaa] hyvistä vaikutuksista Suomen hyvinvoinnin turvaamiseen. Ne syntyvät neljän vuoden työllä. [Puhemies koputtaa] Nyt tarvitaan päättäväisyyttä, myös sitkeyttä. [Eduskunnasta: Mikä on päivän luku?]

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Pyydän niitä edustajia, jotka haluavat esittää tähän aiheeseen liittyviä lisäkysymyksiä, ilmoittautumaan painamalla V-painiketta ja nousemalla seisomaan. — Edustaja Lindtman, olkaa hyvä.

Pöytäkirja PTK 2/2024 vp

16.03 Antti Lindtman sd (vastauspuheenvuoro): Tänäankään vastausta emme pääministeriltä saaneet, ja syy, minkä takia teidän tavoitteeltanne on pohja pettämässä, on itse asiassa juuri se, minkä te totesitte, josta me olemme varoittaneet. Tältä vuodelta puuttuvat kasvutoimet, tältä vuodelta. Rakennusalan kriisi on vetämässä Suomea syvälle suohon, se vie vientiteollisuutta nyt mukanaan, ja toimet puuttuvat. Sen vuoksi teidän taloutenne pohja pettää, ja nyt olisi aika ryhtyä toimiin.

Puhemies! Tässä lisäksi tekemänne erittäin epäoikeudenmukaiset leikkaukset monien, muun muassa pienituloisten palkansaajien, toimeentuloon, satoja euroja kuukaudessa, jotka ovat tänä keväänä tulossa voimaan, vielä tulevat pahentamaan erityisesti tässä huonon talouskehityksen tilanteessa. Toistaiseksi ette ole sentään käyneet eläkeläisten kimppuun muuten kuin asumistukea leikkaamalla.

Valtiovarainministeri Purra, sadattuhannet eläkeläiset ovat huolissaan toimeentulosta. Haluaisitteko nyt selvästi sanoa näille ihmisille, sadoilletuhansille eläkeläisille, [Puhemies koputtaa] että ette ole koskemassa heidän toimeentuloonsa kehysriihessä?

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Ministeri Purra, olkaa hyvä.

16.05 Valtiovarainministeri Riikka Purra (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Todella olen tyytyväinen siitä, että tämä julkisen talouden heikko tilannekuva alkaa olla tässä salissa pitkälti jaettu. Muistutan kuitenkin siitä, että tämä tilanne ei ole syntynyt viime vaalien jälkeen eikä myöskään viime kuukausien aikana, kun suhdanne on mennyt entistä huonompaan suuntaan ja esimerkiksi hyvinvointialueilta on tullut enemmän alijäämiä kuin osattiin odottaa, vaan tämä tilanne on rakennettu Suomessa useiden vuosien aikana, ja käytännössä kaikkien tässä salissa edustettuina olevien, paitsi yhden, puolueiden toimesta. Ne ovat vuorollaan olleet hallituksessa. Ja tämä sama tilannekuva — ne heikkenivät luvut, se kasvava velka — on ollut teidän hallituksenne valtiovarainministerin edessä.

Sen sijaan tämä hallitus todella aikoo korjata tilannetta. Meillä on hallitusohjelmassa kirjaukset alijäämätavoitteesta ja velkasuhteen vakauttamisesta, ja me pidämme näistä kiinni. Me haluamme myös välttää Euroopan unionin finanssipoliittisten sääntöjen hampaisiin jäämisen, ja tämä edellyttää toimia, myös vaikeita toimia. [Puhemies koputtaa] Meillä ei ole vielä poliittisia päätöksiä yksityiskohdista, mutta me kerromme ne teille [Puhemies koputtaa] heti, kun niitä on.

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Edustaja Suhonen, olkaa hyvä.

16.06 Timo Suhonen sd (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Talouteen liittyvät hyvin merkittävästi työelämä- ja työmarkkinakysymykset. Pääministeri Orpo on sanonut julkisesti työmarkkinatilanteeseen liittyen seuraavaa: ”Toisin kuin väitetään, hallitus kuuntelee.” Sekä: ”Päätökset eivät heikennä palkansaajien elämää.”

Arvoisa pääministeri, Senaatintorilla oli 13 000 palkansaajaa osoittamassa mieltä juuri niitä päätöksiä vastaan, mistä te väititte, että nämä päätökset eivät heikennä palkansaajien elämää. Kysynkin teiltä, arvoisa pääministeri: Mitä työmarkkinoilla pitää vielä tapahtua, ennen kuin hallitus alkaa aidosti ja oikeasti kuuntelemaan sekä toimimaan sen mukaisesti, että sovittelu ja neuvottelu palkansaajien edustajien kanssa alkaa tässä historiallisen vakavassa yhteiskunnallisessa tilanteessa? Oletteko valmis ottamaan apua vastaan puolueetto-

Pöytäkirja PTK 2/2024 vp

malta asiantuntijalta, jotta mahdolliset valtavat lakko- ja mielenilmaisuaallot saataisiin esitettyä? — Kiitoksia.

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Pääministeri, olkaa hyvä.

16.07 Pääministeri Petteri Orpo (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Nyt vaan on niin, että Suomen talous vaatii ne uudistukset. Se on se, mihin tasavallan presidenttikin täällä viittasi puheessaan. Liian kauan on kitkutettu tällä tiellä, 16 vuoteen Suomen talous ei ole riittävästi kasvanut. Ja mihin se johtaa? Se johtaa siihen, että me menetämme meidän hyvinvointimme. Nyt me olemme niin kriittisesti velkaantuneita ja taantuma jatkuu, kasvu ei ole lähtenyt liikkeelle, että me tarvitaan uudistuksia. Hallitus tekee uudistuksia työmarkkinoille, kyllä. Me tehdään uudistuksia verotukseen, sosiaaliturvaan, pistetään miljardi rahaa tutkimukseen, tuotekehitykseen ja innovaatioihin. Meillä on selkeä strategia. Työmarkkinauudistukset ovat aivan oleellinen osa sitä.

Ja kyllä, voi neuvotella. Hallituksen määrittelemässä prosessissa jokaisesta lakihankkeesta voi neuvotella kolmikantaryhmissä, jokaisesta. Niitä kuunnellaan. Yhtään lakiesitystä ei ole vielä annettu, työ on kesken. Ei nyt ole lakkoilun paikka. Suomen-mallin neuvotteluista SAK lähti ulos, vaikka nimenomaan pyydettiin, että he rakentaisivat mallin, jolla muun muassa naisvaltaisten julkisten alojen palkkaepätasa-arvoa [Puhemies koputtaa] voidaan jatkossakin estää. Kyllä voi neuvotella. Me ollaan valmiit neuvottelemaan, mutta me emme peräänny näistä tavoitteista, [Puhemies koputtaa] koska Suomi ja työllisyys tarvitsevat tämän.

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Edustaja Lyly, olkaa hyvä.

16.09 Lauri Lyly sd (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Ei edelleenkään saatu miljardilukuihin vastauksia, mutta ehkä ne tulevat tässä vielä. — Tosiasia on, että hallitus vie Suomea väärään suuntaan. Talouskasvu on nollassa, rakentaminen syöksyy, teollisuuden tilauskannat laskevat, kauppa on huolissaan, kun ei ole ostovoimaa leikkausten johdosta, työttömiä työnhakijoita on lähes 300 000 viimeisen tilaston mukaan, ja 40 000 oli kasvanut edelliseen vuoteen nähden. Kaikki talousmittarit ovat punaisella — kaikki. [Välihuuto] — Ei voi koko ajan syyttää edellistä hallitusta. Tämä hallitus istuu nyt ja johtaa Suomea, ja toivoisin, että hallitukselta tulisi kasvuun ja tuottavuuteen liittyviä aloitteita, millä viedään sitä, koska kasvu rahoittaa velan, ja siihen meidän pitäisi päästä.

Puhemies Jussi Halla-aho: Pääministeri Orpo, olkaa hyvä.

16.10 Pääministeri Petteri Orpo (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Tämä tilanne on todella just niin huono kuin te kuvasitte, mutta ei se sillä parane, että sanotaan ”ei” jokaiselle uudistukselle. Velka ei vähene sillä, että sanotaan ”ei” jokaiselle säästölle, eikä se parane sillä, että vissiin sitten otetaan lisää velkaa.

Nämä kaikki asiat pitää saada aikaan. Hallituksen ohjelma on kasvun ohjelma. Se on kasvun ohjelma, ja siellä on ne toimenpiteet, joita hyvin monet asiantuntijat Euroopasta, IMF:stä ja valtiovarainministeriöstä, eri puolilta, ovat neuvoneet meitä tekemään. Niitä me tehdään tällä hetkellä. Mutta ei ”ei” voi olla mikään ratkaisu. En ole tänäänkään kuullut yh-

Pöytäkirja PTK 2/2024 vp

tään ainutta oikeaa keinoa sosiaalidemokraateilta, miten sitä kasvua saadaan aikaan — en ainuttakaan. [Välihuutoja vasemmalta] Minä kuulen ei, ei ja vielä kerran ei.

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Edustaja Tuppurainen, olkaa hyvä.

16.11 Tytti Tuppurainen sd (vastauspuheenvuoro): Herra puhemies! Suomi kyntää nyt syvällä, ja hallituksen talouspolitiikalta on kyllä pohja pudonnut pois. Te olette ennätysvauhdissa ajautuneet tilanteeseen, jossa joudutte miettimään miljardien uusia sopeutustoimia — miljardien uusia sopeutustoimia. Kansalaiset varmaan aivan ymmärrettävästi miettivät, koskeekohan tämä minua ja millä tavalla nämä tulevat toimet tulevat heijastumaan minun arkeeni ja toimeentulooni. Nyt minä haluaisin, arvoisa valtiovarainministeri Purra, uudistaa edustaja Lindtmanin kysymyksen teille: Aiotteko te suojata suomalaiset eläkkeensaajat, suomalaiset eläkkeensaajat, leikkauksilta? Te olette aiemmin luvannut, että eläkkeisiin ei puututa, mutta onko nyt niin, että jopa eläkkeet ovat tällä teidän leikkauslistallanne? Voitteko vastata tähän kysymykseen — luulen, että kansalaiset odottavat nyt teiltä suoraa puhetta, mitä te perussuomalaiset yleensä lupaillette: puututteko te eläkkeensaajien toimeentuloon, leikkaatteko te eläkkeitä, vai ovatko ne suojassa? [Ben Zyskowicz: Sitte ne demareiden keinot pöytään!]

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Ministeri Purra, olkaa hyvä.

16.12 Valtiovarainministeri Riikka Purra (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Toistan vastaukseni, jonka jo annoin teidän puolueen puheenjohtajalle: Hallituksella ei ole poliittisia päätöksiä. Kerromme niistä teille heti sen jälkeen, kun ne on tehty.

Haluaisin muistuttaa, miksi me teemme uusia miljardisopeutustoimia. Siksi, että meidän hallitusohjelmassamme on kirjaus alijäämätavoitteesta ja velkasuhteen vakauttamisesta. Tämä hallitus siis itse päättää tehdä lisää sopeuttamistoimia, jotta me pysymme sillä linjalla, jonka me olemme itse itsellemme asettaneet. Sen sijaan te luovuitte kehysmenettelystä. Me emme aio luopua, me teemme siksi lisää toimia, että me pysymme kehysten sisällä. Me teemme siksi lisää toimia, että me emme halua joutua Euroopan unionin alijäämämenettelyyn. Me teemme näitä toimia tämän koko maan, tämän kansantalouden ja isänmaan hyväksi, emme ilkeyttämme.

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Edustaja Eskelinen, olkaa hyvä.

16.13 Seppo Eskelinen sd (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Hallitus saattaa tosiaan olla ajautumassa EU:n tarkkailuluokalle, mikäli taloustilannetta ei saada parannettua. [Perussuomalaisten ryhmästä: Kiitos edellisen hallituksen!] Tämä aika erityisesti edellyttää yhtenäisyyttä ja sopua vaikeassa tilanteessa. [Perussuomalaisten ryhmästä: Siltähän se kuulostaa!] Siihen liittyvät olennaisesti työmarkkinat. SDP:n linja työmarkkinoilla on: ”Ei nyrkkiä pöytään, vaan kättä päälle”.

Kysyn työministeri Satoselta: Onko todellakin tässä tilanteessa tarkoitus ajaa suomalaiset työmarkkinat sekä työelämä täydelliseen kriisiin tänä keväänä? Eikö löydy sitä neuvotteluhaluutta tai ulkopuolista apua neuvottelupöytään, mitä on useamman kerran esitetty? [Ben Zyskowicz: Satonenhan se lakkoilee!]

Pöytäkirja PTK 2/2024 vp

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Ministeri Satonen, olkaa hyvä.

16.14 Työministeri Arto Satonen (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Ja kiitos tärkeästä kysymyksestä. Kertaan vielä sen, jonka pääministerikin täällä sanoi: Me tuomme yksitellen näitä työelämän lainsäädäntöjä — myös työttömyysturvan uudistuksen — tähän saliin, koska Suomessa on vaaleilla valittu eduskunta, joka tekee päätökset lainsäädännöstä. Sitä edeltää kolmikantainen valmistelu, ja siellä kolmikantatyöryhmissä parasta aikaa esimerkiksi tämän työrauhan osalta — itse asiassa se on nyt tulossa tänne viikolla yhdeksän — ja koko tämä alkuvuosi on tehty sitä työtä, että on katsottu niitä lausuntoja, jotka eri tahot ovat antaneet. Se työryhmä on ollut koolla vielä sen jälkeenkin, kun työryhmän aika on periaatteessa päättynyt, ja se on nimenomaan kolmikantainen työryhmä, jossa hiotaan niitä yksityiskohtia. Kyllä me kerromme sitten, kun ne tulevat, ja siellä työryhmän sisällä voi vaikuttaa, ja niin tässä mennään eteenpäin. Ihan normaali lainsäädäntöprosessi, kuten kaikissa muissakin asioissa.

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Edustaja Harjanne, olkaa hyvä.

16.15 Atte Harjanne vihr (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Tasavallan presidentti Niinistö tässä eilen muistutti tätä salia talouden vakavasta tilanteesta. Hallituskin näyttää heränneen siihen niin, että hallitusohjelmaa ja Suomen taloutta korjaa. Kuulostaa siltä, että ollaan itse asiassa aika avoimin mielin etsimässä uusia keinoja. Se on hyvä asia.

Tasavallan presidentti on myös ehdotellut parlamentaarista otetta tähän. No, siihen on tultu sitten vähän kriittisemmällä kommentilla, mutta selvää on, että oppositiopuolueet vihreät mukaan lukien ovat tehneet monenlaisia esityksiä talouden tasapainottamiseksi, viimeksi vaihtoehtobudjetissa. [Juho Eerola: Esimerkiksi eläkeläisille!] Me ollaan esitetty muun muassa haittojen verotusta, hinnoittelua, yritystukien karsimista.

Suomi tarvitsee vihreää tuottavuutta ja talouden tasapainottamista. Olisinkin kysynyt: ottaako hallitus nyt rohkeasti opposition ehdotukset jälleen pohdintaan ja tarttuu erityisesti esimerkiksi tehostuksiin yritystukiin ja verovinoumiin ja kenties jopa peruuttaa joitain hyvin kyseenalaisia päätöksiä esimerkiksi polttoaineen verotuksesta?

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Pääministeri Orpo, olkaa hyvä.

16.16 Pääministeri Petteri Orpo (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Valtiovarainministeri voi halutessaan jatkaa yksityiskohdista, mutta palaan vielä presidentin puheenvuoroon. Kyllä se oli vakava varoitus siitä, kuinka vaikea tämä tilanne on. Tässä aiti-oissa se ei ole tullut kenellekään yllätyksenä, kuinka vaikea tilanne Suomen taloudessa on. Me varoitettiin tästä jo ennen vaaleja. Me kerrottiin rehellisesti, kuinka vaikea tilanne on. Me luvattiin, että me laitetaan taloutta kuntoon. Me käytiin neuvotteluja. Meillä oli aivan eri — aivan eri — tilannekuva. Demarit halusivat jatkaa entisellä menolla, joka päättyi muuten 14 miljardin alijäämään. Keskusta ei edes vastannut kysymyksiin. Silloin ei ollut minkäänlaista yhteistä tilannekuvaa. Jos me haluamme parlamentaarista työskentelyä, pitää lähteä siitä, että me tunnustetaan tilannekuva, sen vaikeus. Ja toinen asia on se, että jokaisella on velvollisuus tuoda niitä esityksiä. Harjanne teki selkeitä esityksiä, kiitos siitä. Mutta edelleenkin minä en kuullut demareilta ainuttakaan. [Perussuomalaisten ryhmästä: Eikä kuulu!]

Pöytäkirja PTK 2/2024 vp

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Edustaja Andersson, Li, olkaa hyvä.

16.17 **Li Andersson vas** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Pääministeri Orpo, te olette tekemässä erittäin kalliin virheen. Te olette nyt toistuvasti tuonut esille huolenne Suomen talouden tilasta. Tiedetään, että Suomen talous tällä hetkellä on taantumassa, ja tästä huolimatta tässä vakavassa tilanteessa te olette valmiita ajamaan suomalaiset työmarkkinat historiallisen vakavaan kriisiin.

Näille hallituksen työehtoheikennyksille ei ole juurikaan pystytty laskemaan työllisyysvaikutuksia. Tässä ei siis ole kyse työllisyyden edistämisestä, vaan ennen kaikkea tämä näyttää poliittiselta halulta pysyvästi heikentää niin työntekijöiden kuin suomalaisen ammattiyhdistysliikkeen asemaa. Ja eihän se ole neuvottelua, jos tuodaan pitkä lista historiallisen kovia heikennyksiä pöytään ja sanotaan, että joku pieni yksityiskohta siellä, joku pieni yksityiskohta täällä, niihin sitten te saatte vaikuttaa. [Oikealta: Se on demokratiaa!]

Eli jotta hallituksen puheet neuvotteluista olisivat uskottavia, voitteko nyt sanoa tässä, että hallituksella myöskin on [Puhemies koputtaa] valmius perääntyä joistakin heikennyksistä ja neuvotella tästä kokonaisuudesta, mitä ammattiyhdistysliike on pyytänyt?

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Ministeri Satonen, olkaa hyvä.

16.18 **Työministeri Arto Satonen** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! On aika kova väite, että näillä hallituksen tuomilla työmarkkinauudistuksilla ei olisi työllisyysvaikutuksia. [Välihuutoja vasemmalta] Se on totta, että valtiovarainministeriö ei pysty niille laskemaan, kun ei ole sellaisia laskentamalleja, mutta he pystyvät kyllä laskemaan näille sosiaaliturvauudistuksille, ja niitäkin te vastustatte, vaikka niille pystytäänkin laskemaan mallit.

Mutta jos katsotaan esimerkiksi työrauhakysymystä, niin nyt siitä tilanteesta, mikä meillä tällä hetkellä työmarkkinoilla on, kun meillä on useita lakkoja, olen todella huolissani, että tämä ei johda siihen, että Suomi nähdään ulkomailta huonona paikkana investoida, koska tämä todella ihmetyttää nyt meidän täällä toimivia erityisesti ulkomaalaisia omistajia, missä tilanteessa me nyt ollaan. Sama koskee paikallista sopimista: sillä on ihan varmasti vaikutuksia, jos uudistus saadaan eteenpäin. Eli toivon nyt todella malttia kaikilta osapuolilta, koska tämä tilanne on vakava. [Puhemies koputtaa]

Ja aivan kuten edustaja Lyly sanoi, myös työllisyyden kannalta tilanne on nyt vakava, ja sitä ei ainakaan lakoilla paranneta. [Krista Kiuru: Malttia nyt hallitukseen vaan!]

Kysymyksen käsittely päättyi.

2.2. Suullinen kysymys työmarkkinauudistusten vaikutuksesta talouskasvuun (Karoliina Partanen kok)

Suullinen kysymys SKT 2/2024 vp

Suullinen kyselytunti

Puhemies Jussi Halla-aho: Koska kokoomuksen kysymys koskee tätä samaa aihepiiriä, käsittelemme sen samassa yhteydessä. — Edustaja Partanen, olkaa hyvä.

Pöytäkirja PTK 2/2024 vp

Keskustelu

16.20 Karoliina Partanen kok: Arvoisa puhemies! Tasavallan presidentti todella nosti eilen tärkeän asian esille, ja se koskee meidän talouskasvuamme. Talous ei ole Suomessa kasvanut 16 vuoteen, ja kuten pääministeri Orpo täällä on kaikilta meiltä perännyt niitä toimia, niin niitä todella odotetaan myös oppositiolta esitettäväksi.

Talouskasvu ja korkea työllisyysaste ovat hyvinvointiyhteiskunnan palveluiden turvaamisen kulmakiviä. Talouskasvun aikaansaaminen ja työllisyysasteen nostaminen edellyttävät, että Suomen työmarkkinoita uudistetaan ja sääntelyä joustavoitetaan. Jäykät työmarkkinat eivät edesauta työllisyyden kasvua. Hallituksen työmarkkinauudistukset ovat tässä talouden tilanteessa aivan välttämättömiä. Kansainvälinen valuuttarahasto IMF onkin arvioinut, että hallituksen työmarkkinapolitiikalla on investointeja ja tätä kautta Suomen taloutta kasvattava ja lisäävä vaikutus. Arvoisa valtiovarainministeri Purra, miten hallituksen työmarkkinauudistusten on arvioitu vaikuttavan Suomen julkisen talouden tasapainottamiseen [Puhemies koputtaa] ja talouskasvun aikaansaamiseen? [Timo Harakka: Ja työpaikkoihin!]

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Ministeri Purra, olkaa hyvä.

16.21 Valtiovarainministeri Riikka Purra (vastauspuheenvuoro): Arvoisa herra puhemies! Aivan kuten tässä edellä käsiteltiin, niin siitä huolimatta, että valtiovarainministeriö ei näille työmarkkinareformeille pysty laskemaan työllisyysvaikutusta, näyttää jo arkijärjen mukaiselta, että niillä kuitenkin on sellaisia ja myös taloudellisia vaikutuksia. [Kimmo Kiljunen: Negatiivisia vaikutuksia!]

Jos me vertaamme meidän tilannettamme esimerkiksi länsinaapuriimme Ruotsiin, jossa tällaiset uudistukset on tehty, siis vuosikymmeniä sitten, Ruotsin julkinen talous on aivan tähtitieteellisen eri tasolla kuin meillä. [Jussi Saramo: Haluatteko lisää maahanmuuttajia?] Siellä yrityskenttä, työllisyys ja työmarkkinat yleensäkin toimivat huomattavasti paremmin. Vierailin siellä juuri maanantaina, ja kun minulta ihmeteltiin, mitä ne poliittiset lakot oikein ovat, niin jouduin vastaamaan: ”No, ne ovat niitä, millä vastustetaan hallitusta.” Tämähän Ruotsissa on aivan tavatonta. [Li Anderssonin välihuuto] Yksi tärkeimmistä kasvu-toimista tässä akuutissa tilanteessa on se, että meillä ei olisi lakkoja. Investorit tälläkin hetkellä miettivät vaikkapa Luulajan ja Raahen välillä, kumpaan maahan kannattaa investoida, ja kyllä siinä valitettavasti tämä työmarkkinatilanne heikentää Suomen asemaa. [Jussi Saramo: Te heikennätte! Katse peiliin, Purra!]

Kysymyksen käsittely päättyi.

2.3. Suullinen kysymys työmarkkinauudistusten vaikutuksesta talouskasvuun (Miko Bergbom ps)

Suullinen kysymys SKT 4/2024 vp

Suullinen kyselytunti

Puhemies Jussi Halla-aho: Myös perussuomalaisten kysymys koskettaa samaa aihepiiriä, joten käsittelemme sen samassa yhteydessä. — Edustaja Bergbom, olkaa hyvä.

Pöytäkirja PTK 2/2024 vp

Keskustelu

16.22 **Miko Bergbom ps:** Arvoisa herra puhemies! Ay-liike on käynnistänyt valtavat toimet vastustaakseen demokraattisesti valitun eduskunnan ja sen luottamusta nauttivan hallituksen päätöksiä. Valitettavasti laskun maksajiksi tästä poliittisesti värittyneestä ay-liikkeen performanssista joutuvat rehelliset suomalaiset yritykset ja kansalaiset. [Juho Eerola: Rehelliset!] Kun sitten ay-johtajat huomasivat, että ei kansanvalta noin vain sorru painostuksen alla, on heidän uusin innovaationsa pyrkiä tyhjentämään ruokakauppojen hyllyt ja vaarantamaan vielä sähköntuotantomme maassamme, siis meidän huoltovarmuutemme. [Perussuomalaisten ryhmästä: Oho!] Tämä on häpeällistä ay-liikkeen johdolta.

Kysyn teiltä, arvoisa työministeri Satonen: Miksi ay-liike ei neuvottele ja ehdota omia ratkaisuja, joilla maamme talous pelastetaan? [Krista Kiurun välihuuto] Mistä johtuu tämä vastuuton ulkoparlamentaarinen painostus, jota ay-liikkeen johto on päättänyt edistää maassamme?

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Ministeri Satonen, olkaa hyvä.

16.23 **Työministeri Arto Satonen** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Ehkä sen verran täytyy sanoa tästä neuvotteluhaluukkuudesta, että STTK ja Akava ovat kyllä osoittaneet neuvotteluhaluukkuutta tämän Suomen vientivetoisen mallin johdosta, ja toivoisin, että myös SAK osoittaisi, koska aivan kuten valtiovarainministeri Purra juuri viittasi, me löydettäisiin siinä vielä parempi ratkaisu, kun me se sovittelemalla tehtäisiin. Aikaa on, koska tämä kolmikantainen työryhmä on tänään aloittanut toimintansa, joka lähtee tästä hallituksen kirjauksen pohjalta, mutta se kestää toukokuun loppuun asti, ja silloin olisi mahdollista löytää tämä tie.

Minä nyt vielä vetoaisin sen puolesta, että SAK miettii tätä asiaa uudelleen, koska tämä Suomen talouden tilanne on tällä hetkellä niin vakava, että me ei kyllä tällä vastakkainasettelun kärjistämisellä tätä asiaa nyt ratkaista, [Välihuutoja vasemmalta] vaan pitää ratkaista tämä asia yhteinen polku löytämällä, koska kuten kysyjä kysyi ja hyvin kuvasi, nämä vaikutukset ovat todella mittavat ja laajat. [Vasemmalta: Orpohan sanoi, että mistään ei tingitä!]

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Edustaja Saarikko, olkaa hyvä.

16.25 **Annika Saarikko kesk** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Uskoakseni hallitus on nyt tässä vaikeassa lisäsäästöjen etsinnän tilanteessa pitkälti siksi, että hallitusohjelmaa laatiessanne te ajattelitte, että sosiaali- ja terveyspalveluista, meidän kaikkien tärkeimmistä hyvinvointiyhteiskunnan palveluista, on löydettävissä valtava määrä säästöjä. [Jani Mäkelä: Ei! Kuka niin väittää?] Sellaista ei tule tapahtumaan. Malli on vasta alussa. Alueet ovat vasta käynnistämässä toimintaansa, ensimmäinen vuosi takana, ja meidän hoidon ja hoidon tarve kasvaa tässä maassa.

Te myöskin arvioitte silloin, että veronkorotuksille ei ole tarvetta. Tunnistamme sen teidän ideologiseksi valinnaksenne, ja nyt te joudutte perääntymään tästä linjasta. [Jani Mäkelä: Tekö haluatte korottaa veroja?]

Pöytäkirja PTK 2/2024 vp

Kolmanneksi te olette laskeneet säästötavoitteissanne valtavan summan myös työllisyyden ja työmarkkinoiden uudistamisen varaan. Nyt näemme tilanteen kehittyvän valitettavasti toiseen suuntaan.

Suomen taloustilanne on vakava. Presidentti Niinistön huoleen on syytä yhtyä, ja tämän tilannekuvan keskusta jakaa. Me olisimme valmiita myös laajaan poliittiseen yhteistyöhön tämän tilanteen ratkomiseksi. [Perussuomalaisten ryhmästä: Tyhjä paperi, tyhjiä sanoja!] Mutta jos mietimme vain sitä, mikä teillä on nyt edessänne huhtikuun kehysriihen mennessä, [Puhemies koputtaa] kun huutokauppakeisarin lailla miljardit nyt viuhuvat puolesta miljardista viiteen miljardiin, [Puhemies: Aika!] minusta teidän olisi syytä kertoa suomalaisille, millä periaatteilla te noita säästöjä [Puhemies koputtaa] ryhdytte nyt etsimään.

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Ministeri Purra, olkaa hyvä.

16.26 Valtiovarainministeri Riikka Purra (vastauspuheenvuoro): Arvoisa herra puhemies! Kehyksissä pysyminen edellyttää sitä, että me katamme viime vuonna syntyneet alijäämät hyvinvointialueilta. Ja viime vuonna syntyneet alijäämät ovat syntyneet teidän hallituksenne rahoituslain myötä, [Antti Kurvinen: Ottakaa vastuu!] eivät tämän hallituksen. Nämä uudet säästöt, mitä nyt haetaan sinne kehysten sisään, jotta me pystymme kattamaan tämän alijäämän, eivät liity hallitusohjelman säästötoimenpiteisiin eivätkä mihinkään muihinkaan sote-alueille tehtäviin vaikuttavuustoimiin.

Sitten siitä, mikä suhdanne meillä tällä hetkellä on: Valitettavasti hallituksen vaikutus kansainväliseen taloustilanteeseen on hyvin minimaalinen. Hallitus vuorollaan joutuu reagoimaan siihen. Teidän aikananne käytiin myös nousukautta, mutta valitettavasti se ei vastasyklisesti näkynyt teidän ajamassanne talouspolitiikassa, vaan te silloinkin pyritte elvyttämään ja lisäämään valtion menoja. Sen lisäksi tänä vuonna, kun me olemme taantumassa, meidän budjettimme [Puhemies koputtaa] tälle vuodelle on elvyttävä.

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Edustaja Kiljunen, olkaa hyvä.

16.27 Kimmo Kiljunen sd (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Ministeri Purra, täällä Suomessa on puolitoista miljoonaa eläkkeensaajaa. He odottavat. Merkittävä osa heistä katsoo parhaillaan tätä kyselytuntia, ja te ette ole vastannut, kun kaksi kertaa on kysytty teiltä, suuntaatko leikkaukset eläkkeensaajiin. [Vilhelm Junnila: Kuka poisti eläkeputken?] Ja perusteena ei voi olla se, että täytyisi myöskin eläkeläisiltä leikata, koska muutkin kansalaiset joutuvat leikkausten kohteeksi toimeentulonsa osalta, yksinkertaisesti sen vuoksi, että 95 prosenttia eläkkeensaajista saa eläkkeensä työeläkerahastoista ja leikkaamalla esimerkiksi työeläkeindekseistä me emme saa valtiontalouteen lainkaan säästöjä. Sen sijaan meille tulee verotulojen menetystä. [Perussuomalaisten ryhmästä: Menikö putkeen?] Eli uusin kysymyksen: oletteko te aidosti puuttumassa myöskin eläkkeensaajien toimeentuloon? [Vasemmalta: Tärkeää saada vastaukset!]

Puhemies Jussi Halla-aho: Ministeri Purra, olkaa hyvä.

16.28 Valtiovarainministeri Riikka Purra (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Olen vakuuttunut siitä, että eläkeläiset, jotka seuraavat tätä kyselytuntia, ymmärtävät vastaukseni, kun sanon, että minulla ei ole vielä tähän vastauksia, koska hallitus ei ole poliiti-

Pöytäkirja PTK 2/2024 vp

tisesti tehnyt vielä päätöksiä. [Välihuutoja] Me olemme juuri aloittaneet poliittisen prosessin uusien sopeutustoimien löytämiseksi. Yhtään päätöstä ei ole tehty, mutta olen varma, että joka ikistä leikkausta, jonka me tulemme tekemään, te tulette vastustamaan. [Ben Zyskowicz: Yhtään ehdotusta demareilta ei ole kuultu vielä!]

Kysymyksen käsittely päättyi.

2.4. Suullinen kysymys talouskasvua edistävästä toimista (Otto Andersson r)

Suullinen kysymys SKT 5/2024 vp

Suullinen kyselytunti

Puhemies Jussi Halla-aho: Myös ruotsalaisen eduskuntaryhmän kysymys koskee tätä samaa aihepiiriä. — Ledamot Andersson, Otto, varsågod.

Keskustelu

16.29 **Otto Andersson r:** Arvoisa puhemies, ärade talman! SDP:ltä voi ehkä kysyä, missä tilanteessa Suomi olisi nyt, jos hallitus ei olisi jo päättänyt kuuden miljardin sopeutuksesta ja pohjoismaisista työmarkkinauudistuksista. Mitään uskottavaa vaihtoehtoa ei syksyllä tullut teiltä, ja vaikutusarvioista en enää jaksa kysyä. [Perussuomalaisten ryhmästä: Ne sallittiin!]

Samalla on selvää, että Suomi ei pelkästään leikkaamalla nouse. Tarvitaan sitä kasvua, ja hallitusohjelma sisältää monia kasvua edistäviä toimenpiteitä: paikallisen sopimisen edistäminen, tki-panostukset, koulutustason nostaminen erityisesti perusopetuksessa, lupamenettelyjen nopeuttaminen — sillä saadaan vihreää siirtymää eteenpäin — ja myös mittavat infrapanostukset. Samalla on syytä olla rehellinen, että kaikki kasvutoimet tulevat vaikuttavuudeltaan aina tietyllä viiveellä, ja kysyisin pääministeriltä: eikö ole niin, että hallitus määritetöisesti vie näitä kasvua edistäviä toimia eteenpäin? [Eduskunnasta: Kunhan ei tunnin junaa! — Vasemmalta: Ei ole kasvutoimia näkynyt!]

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Pääministeri Orpo, olkaa hyvä.

16.30 **Pääministeri Petteri Orpo** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Kiitos kysymyksestä. Kyllä, näin se on. Siis hallituksen ohjelma on kasvun ohjelma. Se on kasvun ohjelma, [Vasemmalta: Teot puuttuvat!] jolla tavoitellaan sataatuhatta uutta työpaikkaa Suomeen. Siksi me uudistetaan työmarkkinoita ja yrittämisen edellytyksiä, että syntyy yrityksiä, joihin nämä työpaikat syntyvät. Me panostetaan tutkimukseen, innovaatioihin. Eilen tehtiin päätös: 255 miljoonaa euroa neljälle vuodelle tohtorikoulutusohjelmiin. Eli samaan aikaan, kun me joudutaan leikkaamaan ja supistamaan, me tehdään uudistuksia, joilla tehdään taloudesta dynaamisempi, jotta ihmiset saavat töitä. Mutta me panostetaan merkittäväällä tavalla myöskin tutkimukseen ja tuotekehitykseen, me panostetaan peruskouluun.

Hallituksen ohjelma on hyvä. Se on edelleen hyvä. Se on vielä parempi kuin se oli keväällä. Mutta sekään ei riitä, koska me olemme niin syvällä suossa, että me tarvitsemme vielä enemmän toimia, koska se velkaantumisen määrä on niin suuri. Me ollaan paisutettu julkinen sektori näin suureksi, ja kun menot ovat täällä, [Puhuja havainnollistaa sanomaan-

Pöytäkirja PTK 2/2024 vp

sa käsillään] meidän on saatava julkista sektoria tuottavammaksi ja tehokkaammaksi ja lisää tuloja, ja paras tapa siihen on, että meillä on lisää työtä ihmisille tässä maassa.

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Edustaja Saramo, olkaa hyvä.

16.31 **Jussi Saramo vas** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Perussuomalaiset, RKP, kristillisdemokraatit — te kaikki lupasitte ennen vaaleja suomalaisille työntekijöille, että lakko-oikeutta te ette ainakaan halua kaventaa entisestään. Tämän ja monta muuta lupasta te petitte aivan välittömästi valtaan päästyänne. Kun täällä nyt puhutaan demokraattisesta päätöksenteosta, niin mitä Suomen kansa voi tällaisen petoksen jälkeen tehdä muuta kuin lakkoilla? Ei ole ihmisillä mitään muuta vaihtoehtoa. [Perussuomalaisten ryhmästä: Eikö?] Demokratiassa on oikeus osoittaa mieltä ja on oikeus lakkoilla.

Arvoisa puhemies! Täällä pääministeri väittää, että ei ole annettu vaihtoehtoja. Sehän ei pidä paikkaansa, te tiedätte aivan hyvin. Teidän oman valtiovarainministeriön virkamiehet, puolueettomat asiantuntijat, ovat esittäneet esimerkiksi suomalaisen osinkopääomaverotuksen korjaamista länsimaiseksi. On esitetty lähdeveroa, jolla nämä kokonaan verotuksesta vapautetut sijoittajat saataisiin verotuksen piiriin. Tälle kaikelle te sanotte ”ei”. Teidän valintanne on ollut ottaa pienituloisilta, ottaa työntekijöiltä, antaa rikkaille, antaa yrityksille ja niiden omistajille. Miksi te toimitte näin? Teidän niin sanotuilla työllistämisesi-tyksillänne ei ole mitään työllistämisaikutuksia — [Puhemies koputtaa] asiantuntijoiden mukaan lausuttu. [Perussuomalaisten ryhmästä: Onpa aika paksua!]

Kysymys on tämä: [Puhemies koputtaa] miksi te ette nyt peräänny ja vihdoinkin neuvotte- le, [Puhemies koputtaa] kuten tasavallan presidenttikin eilen toivoi?

Puhemies Jussi Halla-aho: Pääministeri Orpo, olkaa hyvä.

16.33 **Pääministeri Petteri Orpo** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Niin, siis me emme peräänny, koska nämä ovat välttämättömiä uudistuksia Suomen talouden kas- vulle. [Aino-Kaisa Pekonen: Se on valinta, arvovalinta!] Ne ovat aivan välttämättömiä. Lu- kekaapa vaikka IMF:n suositukset. Se piti tärkeimpänä asiana Suomen talouden elvyttämi- sessä työmarkkinoiden joustojen lisäämistä, paikallista sopimista, dynamiikkaa — tär- keimpänä neuvona Suomen talouden elvyttämiseen. Näitä asioita me tehdään.

Arvoisat edustajat, toivon, että me teemme myöskin poliittista historiaa siinä mielessä, että me kerrottiin ennen vaaleja, mitä pitää tehdä, mikä on tilannekuva. [Jussi Saramo: Teette päinvastoin!] Me saimme valtakirjan, me neuvottelimme hallitusohjelman, jossa nämä uudistukset ja ne toimet ovat, ja me aiomme viedä ne läpi. Ja miksi me teemme nä- mä? [Perussuomalaisten ryhmästä: Mitäs siellä tekemässä, kissanpoikia pesemässä!] Sik- si, että jos me emme korjaa Suomen suuntaa, me menetämme suomalaisen hyvinvointiyh- teiskunnan. Suomi ei ole jatkossa turvallinen ja hyvinvoiva maa, joka pystyy huolehti- maan heikoimmistaan, turvallisuudesta, jos me emme nyt tee näitä muutoksia ja uudis- tuksia. Tämä on välttämätöntä, ja tällä tiellä me jatkamme, mutta me mielellämme otamme vastaan teiltä niitä ideoita, [Puhemies koputtaa] ja edelleenkin — kello käy, tunti on koh- ta täynnä — ei ainuttakaan. [Suna Kymäläinen: Omien veronalennuksien peruminen!]

Kysymyksen käsittely päättyi.

2.5. Suullinen kysymys eläkeläisten työllistymisestä (Sari Tanus kd)

Suullinen kysymys SKT 6/2024 vp

Suullinen kyselytunti

Puhemies Jussi Halla-aho: Koska myös kristillisdemokraattien kysymys koskettelee samaa aihepiiriä, käsittelemme sen tässä yhteydessä. — Edustaja Tanus, olkaa hyvä.

Keskustelu

16.34 **Sari Tanus kd:** Arvoisa puhemies! Suomessa moni ala kärsii kroonisesta osaajapulasta. Maahanmuutolla ja koulutuksella ei ongelmaan saada riittävän nopeita ratkaisuja. Meillä on kuitenkin suuri joukko kokeneita, hyviä ammattilaisia työmarkkinoiden ulkopuolella.

Pidempien työurien houkuttelevuutta ajatellen, eläkeläisiä ajatellen, kysisinkin, olisi ko mahdollista verotuksen keinoin tehdä työnteosta kannattavampaa eläkeläisille, esimerkiksi kahden verokirjan malli, jossa eläke- ja työtuloja ei laskettaisi yhteen. Meillä on myös monia yli 50-vuotiaita hyviä ammattilaisia, joiden on vaikea päästä töihin, edes työhaastatteluun, monista yrityksistä huolimatta. Ikäsyntjintää on paljon. Kysisinkin: mitä hallitus tekee tämän ongelman helpottamiseksi?

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Ministeri Satonen, olkaa hyvä.

16.35 **Työministeri Arto Satonen** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! On erittäin tärkeä kysymys juuri tämä, miten eläkeläistenkin — erityisesti nuorten eläkeläisten, jotka haluavat vielä tehdä esimerkiksi osa-aikatoita — työnteke kannattaa, ja juuri tämän takia yli 65-vuotiaiden työtulovähennystä on korotettu. Eli sen hallitus on jo tehnyt, ja tämä on todella tärkeä toimenpide.

Myöskin toinen osa tätä kysymystä on kyllä ihan totta. Se viesti, joka myös itselleni tulee, on nimenomaan näiltä ikääntyviltä työntekijöiltä, että varsinkin osalla toimialoista on vaikeampi työtä löytää, kun ikää on jo yli 55 vuotta. Omalta osaltani haluan vedota kyllä myös työnantajiin siinä, että usein nämä ikääntyvät työntekijät ovat erittäin sitoutuneita omaan työtehtäväänsä, heillä on kokemusta, heillä on osaamista, heillä saattaa olla jo lapset kasvaneet kodista ulos, eikä ole niitäkään poissaoloja — lapsia sairastuu ja muun takia. He ovat hyviä työntekijöitä, ja tämä heidän arvonsa tulee ymmärtää. [Kimmo Kiljunen: Ensimmäinen hyvä vastaus hallitukselta!]

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Edustaja Mäkinen, olkaa hyvä.

16.36 **Riitta Mäkinen sd** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Hyvä hallitus, kuten täällä on nyt jo aikaisemminkin todettu, yksi teidän suurimmista haasteistanne todella on se, että te ette näytä löytävän toimivia, aidosti toimivia, keinoja kasvun edistämiseksi. Niiden löytäminen ja etsiminen on nimenomaan, pääministeri, teidän tehtävänne.

Monilla uudistuksillanne ei vastaavasti näytä olevan minkäänlaisia todennettuja työllisyysvaikutuksia. Kasvun sijaan pahennatte taantumaa [Perussuomalaisten ryhmästä: Mi-

Pöytäkirja PTK 2/2024 vp

tenkäs demareiden vaihtoehdossa?] ostovoimaa heikentävillä leikkauksilla. On onnetonta, että esimerkiksi toimet rakennusalan vauhdittamiseksi jäivät teiltä lähtökuoppaan.

Pääministeri Orpo, tässä yhteiskunnassa on moni asia tällä hetkellä hyvin sekaisin, eivätkä vähiten työmarkkinat. Ikävä tosiasia on se, että verotuloja tulee vain oikeista, todellisista työpaikoista, ei laskennallisista, joiden varaan koko hallitusohjelmanne tuntuu rakentuvan. Olisiko nyt syytä toimia niin kuin presidentti Niinistö eilen kehotti ja aidosti lähteä hakemaan kasvun ja tuottavuuden toimia [Puhemies koputtaa] yhteisesti neuvottelemalla? [Perussuomalaisten ryhmästä: Kysymys sinne toiseen laitaan!]

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Pääministeri, olkaa hyvä.

16.38 **Pääministeri Petteri Orpo** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Kyllä, niitä voi edelleen esittää, niitä kasvun ja työllisyyden toimia, joilla saadaan aitoja työpaikkoja Suomeen. [Antti Kurvinen: Oletteko lukenut keskustan vaihtoehdon?] Hallitusohjelmasta löytyy kymmeniä kohtia, jotka tähtäävät juuri tähän, kymmeniä kohtia, jotka tähtäävät siihen, että Suomeen syntyy aitoja uusia työpaikkoja sadalletuhannelle ihmiselle, jotka ovat työttömiä tällä hetkellä tai hakevat ensimmäistä työpaikkaansa, että heille tulisi mahdollisuus tehdä töitä, ja yrittäjille uskoa siihen, että Suomeen kannattaa investoida ja täällä kannattaa palkata. Sieltä se hyvinvointi tulee, ei velasta, ei uudistusten vastustamisesta. Tähän me ollaan täysin sitouduttu.

Te unohdatte kokonaan sen Niinistön puheenvuoron osuuden siitä, että pistetään paljas totuus pöytään — paljas totuus pöytään ja tunnustetaan, kuinka jumissa ja pysyvästi Suomen talous on. Tämä osuus on teillä kokonaan hämärän peitossa. [Välihuutoja vasemmalta] Ja koska tilannekuva ei ole teillä oikea, niin teiltä puuttuu käsitys siitä, kuinka kovia keinoja välttämättömästi Suomen talous tällä hetkellä tarvitsee. [Jussi Saramo: Te lisäätte velkaa! — Vasemmalta: Perutteko omat veroalet?]

Kysymyksen käsittely päättyi.

2.6. Suullinen kysymys uusien työpaikkojen luomisesta (Harry Harkimo liik)

Suullinen kysymys SKT 7/2024 vp

Suullinen kyselytunti

Puhemies Jussi Halla-aho: Myös Liike Nyt -eduskuntaryhmän kysymys liittyy samaan aihepiiriin. — Edustaja Harkimo, olkaa hyvä.

Keskustelu

16.39 **Harry Harkimo liik:** Kiitos, arvoisa puhemies, ärade talman! Niin kuin on sanottu, teollisuuden tilauskanta vähenee, ja on puhuttu tänään jo, että säästötoimet ovat kuusi miljardia. Niistä kaksi miljardia on 100 000 työllistä lisää. No, nyt on tullut 20 000 työtöntä lisää ja avoimet työpaikat ovat vähentyneet 80 000:sta 50 000:een. Päivänselvää on, että kun säästetään, niin talous kutistuu, ja nämä kaikki toimet, mitkä te teette, olisivat erittäin hyviä, jos talous olisi menossa ylöspäin. [Krista Kiuru: Just näin, sopisivat aikaan! Nyt ne ei-

Pöytäkirja PTK 2/2024 vp

vät sovi!] Silloin nämä toimet tuottaisivat ne 100 000 työllistä varmasti. Mutta tällä hetkellä, kun talous menee alaspäin, ei ole mitään mahdollisuutta, että nämä tuottavat sen.

Minuutissa en pysty näitä kasvuasioita nyt tässä pääministerille selvittämään, mutta voidaan pitää palaveri siitä. Minulla on kymmenen pointtia, millä minä saan tämän kasvun tehtyä. Mutta kertokaa minulle: millä ne laskennalliset työpaikat syntyvät, kun eivät ne juna rakentamalla synny?

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Ministeri Satonen, olkaa hyvä.

16.40 Työministeri Arto Satonen (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Se on tietysti tärkeää, että nämä toimet osuvat myös suhdanepoliittisesti oikeaan aikaan, ja sitähan me emme voi vielä tietää. Mutta nyt täytyy ottaa huomioon se, ettei yksikään näistä hallituksen työllisyyttä koskevista rakenteellisista uudistuksista vielä ole voimassa, paitsi työtömyysturvan ensimmäinen paketti pieneltä osalta. Siitäkin tulee voimaan ensimmäinen vaihe 1.4. ja pääosin 2.9. Se toinen paketti, jonka te saatte tänne hyvin pian, on myöskin tarkoitettu tulemaan voimaan 2.9., ja kun se tulee silloin voimaan, niin tosiasiaa sen vaikutukset alkavat pitkälti vuoden 25 puolella. Ja samaten, kun meidän työrauhapaketti tulee voimaan tällä tietoa heinäkuun alusta ja meidän paikallisen sopimisen uudistus ehkä ensi syksynä, [Krista Kiuru: Työrauhaa ei ole näkynyt siinä paketissa!] niin eiväthän nämä uudistukset ole vielä voineet vaikuttaakaan, vaan ne lähtevät vaikuttamaan enemmän vuoden 25 puolella, ja silloin ne voivat osua myös suhdanteisesti ihan oikeaan aikaan.

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Myönnän vielä vastauspuheenvuoron valtiovarainministeri Purralle. — Olkaa hyvä.

16.41 Valtiovarainministeri Riikka Purra (vastauspuheenvuoro): Arvoisa herra puhemies! Vastaan tuon talouspolitiikan osalta. Eli kuten jo aiemmassa vastauksessa kuvasin, meidän budjettimme tälle vuodelle, kun me nyt olemme taantumassa, on elvyttävä. Hallitusohjelman säästötoimenpiteet ja meidän uudet tulevat säästötoimenpiteet kohdistuvat selvästi myöhemmille vuosille. Ja nyt näyttää siltä toivottavasti useiden arvioiden mukaan, että Suomikin pääsee vielä tämän vuoden puolella kasvuun kiinni. Toki se on aika niukkaa, kuten se on ollut meillä jo hyvin pitkään, mutta kansainvälinen talous antaa tähän viitteitä. Joten on yksinomaan järkevää, että säästötoimenpiteitä kohdistetaan enemmän myöhemmille vuosille, ja näin juuri me olemme hallitusneuvotteluissakin päättäneet.

Toinen asia on se meidän hyvin suuri kertynyt julkisen talouden ja valtion velka. Velka on niin suuri, että se juuri estää meitä tulevinakin vuosina reagoimaan esimerkiksi taantumissa sellaisella vastasyklisellä politiikalla, koska meillä ei ole siihen kapasiteettia, koska meillä on jo niin paljon velkaa.

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Edustaja Lohi, olkaa hyvä.

16.42 Markus Lohi kesk (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Palaan tuohon tasavallan presidentin eiliseen arvokkaaseen puheeseen, jossa hän totesi: ”Suomessa talous sakkaa pahasti ja pysyvästi. Ei se siitä muutu, että etsitään syyjäitä ja pysytään juoksuhau-doissa. Siitä voisi muuttua, että nostetaan paljas totuus pöydälle ja heitetään ennakoasen-

Pöytäkirja PTK 2/2024 vp

teet ja vakiofraasit nurkkaan.” Ja hän jatkoi edelleen: ”Olisikohan eduskunta valmis vetämään tällaista puolue- ja vaalikaudet ylittävää yhteistyötä?”

Arvoisa valtiovarainministeri Purra, te olette tyrmännyt tällaisen yhteistyön toteamalla, että ”emme tarvitse lisää seminaareja, joissa päivittelemme tilannetta”. Emme tarvitsekaan, mutta eihän tässä yhteistyössä tästä ole kysymys, vaan kysymys on siitä, että me yhdessä sopisimme yli vaalikausien veroasteen tasosta ja menojen tasosta ja pakottaisimme yhdessä itsemme ja Suomen terveen talouden uralle. Kuinka syvälle Suomen talouden pitää vajota, jotta te olette valmiita yhteistyöhön?

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Ministeri Purra, olkaa hyvä.

16.44 Valtiovarainministeri Riikka Purra (vastauspuheenvuoro): Arvoisa herra puhemies! Olin erittäin tyytyväinen eilen täällä aitiassa istuessani ja kuunnellessani tasavallan presidentin puheenvuoroa siihen, että hän nosti esille julkisen talouden tilanteen, josta olemme tismalleen samaa mieltä, myös hänen arviostaan siitä, että tämä osittain johtuu näiden tyhjien fraasien toistelemisesta, johon tämäkin sali on vuorollaan syylistynyt. Sen sijaan se, mitä oikeasti vaaditaan, on selkärankaa, poliittista selkärankaa tehdä myös sellaisia päätöksiä, joita oppositio voimakkaasti vastustaa, jotka saattavat kohdistua ikävästi eri ihmisryhmiin, koska me haluamme katsoa eteenpäin, ja se on juuri se, mihin tämä hallitus on sitoutunut. Kuten vaihtoehtobudjettien käsittelyssä kävi ilmi, hallitus on lukenut teidän vaihtoehtonne, ja te voitte esittää meille enemmänkin säästötoimenpiteitä, sopeutustoimenpiteitä ja niin edelleen, mutta täällä kannetaan se vastuu.

Me emme todellakaan tarvitse enempää niitä seminaareja. Me tarvitsemme päätöksen tekokykyä, [Puhemies koputtaa] ja voin taata, että se löytyy täältä. [Antti Kurvinen: Aika ylimielistä!]

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Ja viimeinen kysymys tähän aihepiiriin liittyen, edustaja Lindtman, olkaa hyvä.

16.45 Antti Lindtman sd (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Näyttää siltä, että koko muu yhteiskunta huutaa hallitusta yhteistyöhön, [Eduskunnasta: Näin on!] niin täällä eduskunnassa kuin työmarkkinoilla huudetaan hallitusta yhteistyöhön. Valtiovarainministeri tunnusti, että tämä työmarkkinatilanne on oikeasti tällä hetkellä yksi pallo Suomen kasvun jalassa. Eikö se kannattaisi ratkaista? Valtiovarainministeri Purra, sopisiko teille, että asetetaan ulkopuolinen riippumaton sovittelija ratkomaan, jos ette itse pysty?

Teen kaksi ehdotusta: Tarttukaa vihdoin tähän rakennusalan kriisiin, toteuttakaa paketti, jota olemme ehdottaneet, hyvän asuntoministerin Vapaavuoren aikanaan esittämiä keinoja. Ja toiseksi, kuten Valtiontalouden tarkastusvirasto on todennut, perukaa omat menolisäykset esimerkiksi yksityiseen terveydenhuoltoon ja julkista taloutta heikentävät veroratkaisut. Aloittakaa siitä.

Arvoisa puhemies! Uutinen oli se, että valtiovarainministeri tunnusti, että näille työllisyystoimille ei pystytäkään laskemaan valtiovarainministeriössä laskelmia, vaan kyse on arkijärjestä. Minun arkijärkeeni ei kyllä käy se, että Suomi saadaan nousuun sillä, [Puhemies koputtaa] että avustajan sairastumisesta sakotetaan. [Puhemies: Kysymys!] Käykö teidän, ja kertokaa, kun te olette vedonnut demokraattisuuteen, [Puhemies koputtaa] että kenen vaaliohjelmasta tämä sairaussakko löytyy, arvoisa valtiovarainministeri?

Pöytäkirja PTK 2/2024 vp

Puhemies Jussi Halla-aho: Valtiovarainministeri Purra, olkaa hyvä.

16.46 **Valtiovarainministeri Riikka Purra** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa herra puhemies! Edustajalta tuli varmasti toistakymmentä kysymystä, joihin en mitenkään kaikkiin pysty vastaamaan. Mutta yleisesti ottaen se on juuri näin, että kun katsomme meidän naapurimaita tai Euroopan muita valtioita, niin esimerkiksi nämä poliittiset lakot eivät juuri missään ole joko ollenkaan mahdollisia tai niitä on merkittävästi rajoitettu. Vierailin tosiaan Ruotsissa ja keskustelin siellä muun muassa tämän sovittelijatoimiston johtajan kanssa, joka on muistaakseni sosiaalidemokraattinen taustaltaan, ja toisaalta myös elinkeinoelämän toimijoiden puolella, ja heille tämä Suomen järjestelmä, se, että täällä on mahdollisuus tehdä lakkoja, pitkiä lakkoja, lamauttaa yhteiskuntaa vain siksi, että vastustetaan hallitusohjelmaa, oli hyvin vaikea ymmärtää. Ja kyllä, tämä on yksi tekijä muun muassa Suomen ja Ruotsin välillä, kun investoijat miettivät, mihin he investoivat. Tällainen tilanne on hyvin vaikea.

Sen sijaan sopiminen ja konsensus — tämä sana, jota takavuosina on käytetty tässä maassa hyvin paljon väärin — eivät voi tarkoittaa sitä, että poliittisella hallituksella ei ole oikeutta viedä läpi hallitusohjelmaansa [Puhemies koputtaa] vaan valta on esimerkiksi Hakaniemessä.

Kysymyksen käsittely päättyi.

2.7. Suullinen kysymys ministerin kannanotosta reservistä eroamiseen (Jouni Ovaska kesk) Suullinen kysymys SKT 8/2024 vp

Suullinen kyselytunti

Puhemies Jussi Halla-aho: Seuraava kysymys, edustaja Ovaska, olkaa hyvä.

Keskustelu

16.48 **Jouni Ovaska kesk:** Arvoisa herra puhemies! Oma, uskottava puolustus ja sen osana vahva reservi on Suomen turvallisuuden perusta. [Perussuomalaisten ryhmästä: Hyvä aloitus!] Te, arvoisa puolustusministeri, olette ristiriitaisilla lausunnoillanne saanut aikaan reserviläisten eroaallon. Te sanoitte Kyrönmaa-lehdessä 1. helmikuuta: ”Aion estää reservistä karkaamisen.” Te jatkoitte myöskin: ”Etsin pykälät kuntoon. Yleensä olen löytänyt pykälät kuntoon, ja tässä kevään aikana yritän löytää niin, ettei tällainen reservistä karkaaminen olisi enää mahdollista.” Myöhemmin kuitenkin te kiistitte sanomisenne. On syntynyt vakava epäselvyys vakavassa asiassa. Puolustusministerin, erityisesti puolustusministerin, on vakaasti ja harkiten annettava näitä lausuntoja. Kysynkin nyt, arvoisa ministeri: mikä on teidän linjanne ja mikä on teidän hallituksenne linja tänään? [Vasemmalta: Nöyrytykää kerran! — Naurua]

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Ministeri Häkkänen, olkaa hyvä.

16.49 **Puolustusministeri Antti Häkkänen** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Kiitoksia hyvästä kysymyksestä. — Ensinnäkin tässä asiakysymyksessä sanavalinta ja sa-

Pöytäkirja PTK 2/2024 vp

nanasettelu ei osunut lankulle. Se on ihan selvää. Mutta mistä siinä asiassa on kyse? Tällä hetkellä Euroopassa on vaarallinen tilanne. Kaikki Nato-maat kehittävät omia puolustusjärjestelmiään, ja iso puolustuspolitiikan kuva on se, joka on täälläkin salissa monta kertaa kuvattu, mutta on myös pieniä yksityiskohtia, jotka on tässä vaiheessa myös käytävä läpi.

Kuten Puolustusvoimat omassa lausunnossaan on sanonut, myös tämä reservistä eroaminen vain omalla ilmoituksella, siis tiukassakin paikassa, pitää myös selvittää, että onko se aiheellista, niin ettei puolustuskyky tositilanteessa vaarannu. Sen takia tämä kokonaisuus, samoin reserviin palaaminen siviilipalveluksesta, on selvitettävä nyt. Se ei ole aiheellista nyt, hanke ei ole siis käynnissä tällä hetkellä, vaan puolustusselonteon yhteydessä rauhassa ja maltilla käydään tämä läpi. Sananvalinnat eivät olleet kunnossa, mutta itse asia on hoidettava.

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Pyydän niitä edustajia, jotka haluavat esittää lisäkysymyksen tästä aiheesta, ilmoittautumaan painamalla V-painiketta ja nousemalla seisomaan. — Edustaja Ovaska, olkaa hyvä.

16.50 Jouni Ovaska kesk (vastauspuheenvuoro): Arvoisa herra puhemies! Arvoisa ministeri, minä todella arvostan sitä, että te toteatte, että valitettavasti sanavalinta oli ehkä harkitsematon. Kyllä se on sanottava, että ulko-, turvallisuus- ja puolustuspolitiikassa pitää käyttää erittäin harkittuja ja vakaita puheenvuoroja. Erityisesti sen luulisi olevan selvää tällaisessa tilanteessa, kun yhdellä puolueella, kokoomuksella, on kuitenkin niin pääministerin, ulkoministerin kuin puolustusministerin tehtävät.

Mietin, minkälaisessa maailmanpoliittisessa tilanteessa me tällä hetkellä olemme. On tietysti tärkeää, että Suomesta lähtee aina yhtenäinen viesti, ja sitä me oppositiosta varmasti tuemme. Mutta miten me jatkossa varmistamme, että tällaisia epäselviä ulostuloja ei synny? Kuten totesitte, asia on sinänsä tärkeä, mutta hallituksen sisällä koordinoidaan yhdessä se viesti, jotta Suomen ulko- ja turvallisuuspoliittinen linja on selkeä suomalaisille ja rajojen ulkopuolella.

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Ministeri Häkkänen, olkaa hyvä.

16.51 Puolustusministeri Antti Häkkänen (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! En usko, että tässä itse asiassa varmaankaan on epäselvää. Kuten ymmärsin: vastustaako tässä salissa joku tämän asian perusteellista selvittämistä? Puolustusselontekoprosessin yhteydessä pitää... [Välihuuto] — Sanavalinnat eivät olleet hyviä siinä tilanteessa, mutta tämä on ollut useamman vaalikauden tiedossa, että Suomen järjestelmässä on tällainen asia, että voi ilmoitusluontoisesti vaikka tilanteen muuttuessakin — vain ilmoituksella — erota reserviläisarmeijasta. Suomen puolustus perustuu reserviläisarmeijaan.

Korostan: Meillä ei ole tällä hetkellä tässä mitään hälytysmerkkejä. Siis meillä on laaja reservi, vahva maanpuolustustahto. Mutta pienetkin yksityiskohdat on perattava läpi. Kuten Puolustusvoimat myös omissa kommentissaan sanoo, meidän pitää perata myös järjestelmän yksityiskohdat läpi. Tämä liittyy tähän näin. Puolustuspolitiikassa on laaja kehittämiskokonaisuus, ja pienet yksityiskohdat on perattava läpi nyt tässä vaiheessa.

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Edustaja Holopainen, olkaa hyvä.

Pöytäkirja PTK 2/2024 vp

16.52 **Hanna Holopainen vihr** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Maanpuolustuksesta on vallinnut tässä salissa laaja yhteisymmärrys viime kaudella ja nyt tällä kaudellakin. On todella valitettavaa, että niin kuin ministeri tuossa myönsi, sanavalinta oli väärä ja tämä virhe nyt sitten on tapahtunut ja on sen seurauksena tullut tämä joukkopako reservistä. Tämä alleviivaa sitä, kuinka tärkeää tällaiset asiat on valmistella parlamentaarisesti. Tätä varten meillä on parlamentaarinen selontekoprosessi ja muun muassa viime kaudella oli parlamentaarinen komitea, joka mietti asevelvollisuusjärjestelmän kehittämistarpeita. Olisi syytä varmasti keskittyä niitten ehdotusten toimeenpanemiseen ennen kaikkea. Kysynkin ministeriltä: oletteko jatkossa sitoutunut siihen, että kunnioitatte tätä parlamentaarista perinnettä ja tätä yhteistä valmistelua näitä asioita pohdittaessa?

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Ministeri Häkkänen, olkaa hyvä.

16.53 **Puolustusministeri Antti Häkkänen** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Tästä ei ole itse asiassa mitään epäselvyyttä. Vaikkapa kansallisen puolustuksen ja asevelvollisuuden kehittämisen hankkeita on kuusi kappaletta, kutsuntajärjestelmä, reserviläisiän edistäminen, vapaaehtoisen maanpuolustuksen edistäminen, reserviläisten roolitus Nato-aikana, ja kaikki nämä hankkeet ja isot kokonaisuudet etenevät juuri niin kuin on puolustusvaliokunnalle ilmoitettu. Itse asiassa tänään aamulla viimeksi. Siitä ei ole epäselvää.

Onko joitain muita? Kuten hallitusohjelmassa mainitaan, asevelvollisuutta kehitetään ajassa sopivaksi, siis tähän turvallisuustilanteeseen sopivaksi. Kyllä, kaikki asiat, jotka saattavat nousta esiin, myös keskustellaan ja käydään läpi, ja se on puolustusministerin ja puolustusministeriön tehtävä olla hereillä ja kaikki asiat penkoa läpi riittävän huolella ja ajoissa. Viime kädessä tämä sali päättää täällä, mitä lakeja hyväksytään tai hylätään. [Suna Kymäläinen: Kuka kantaa vastuun?]

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Viimeinen kysymys tähän aiheeseen liittyen, edustaja Savola, olkaa hyvä.

16.54 **Mikko Savola kesk** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa herra puhemies! Se, mitä ministeri sanoo julkisuuteen, on aina niin kuin moukarilla löisi, [Vasemmalta: Näin se on!] ja erityisesti ulko- ja turvallisuuspolitiikan kysymyksissä nämä asiat ovat vakavia. Totuus on se, että Kyrönmaa-lehdelle annettiin melko lailla ponnekas haastattelu, josta sitten seuraavana päivänä peruuteltiin, kun siitä nousi kohu, ja oikeastaan se ydinkysymys tässä nyt on se, aikooko ministeri nyt estää reservistä eroamisen vai ei.

Pitäisi myös miettiä niitä keinoja, millä sitä maanpuolustustahtoa erityisesti vahvistetaan näinä aikoina. Meillä reserviläisjärjestöt tekevät hyvää työtä, siellä jäsenmäärät kasvavat jatkuvasti. On ihmisiä, jotka haluavat osallistua maanpuolustustyöhön. On ihmisiä, jotka haluavat palata reserviin, jos ovat äkkipikaisuudessaan sieltä eronneet, tai siviilipalveluksen jälkeen suorittaa asepalveluksen. Näihin pitäisi nyt erityisesti kiinnittää huomiota. Kuinka ministeri aikoo näissä asioissa toimia?

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Ministeri Häkkänen, olkaa hyvä.

Pöytäkirja PTK 2/2024 vp

16.55 Puolustusministeri Antti Häkkinen (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Ensinnäkin tästä reservistä lähdöstä, josta täällä nyt tulee näköjään kommentteja. Nimenomaan, sehän tässä on ollut useita vuosia keskustelussa. Krimin miehityksen yhteydessä alkoi ensimmäinen eroaalto. Silloin alkoi keskustelu — ne, jotka puolustuspolitiikkaa ovat seuranneet — onko tämä vaan ilmoitusasia. Reserviläiskirje 2015, keskustelu jatkui. Ukrainan sodan alku, lähes 4 000 erosi. [Keskeltä: Ministeri ei vastaa kysymykseen!] Edelleen luvut ovat pieniä, mutta keskustelu siitä, onko tämä jatkossakin vain ilmoitusluontoinen asia, on ihan vakava kysymys, ja se on pohdittava ihan huolella ja maltilla.

Mitä positiivisia puolia on tarjolla maanpuolustustahdon kehittämiseksi, se on se meidän iso kuva. Siellä on laaja skaala hankkeita, ja Suomessa on erittäin hyvä tilanne maanpuolustustahdon osalta. Se on Euroopan ennätyslukemissa, reservi on vahva, vapaaehtoisia tulee ovista ja ikkunoista paljon enemmän kuin näitä eroajia. [Perussuomalaisten ryhmästä: Juuri näin!]

Kysymyksen käsittely päättyi.

2.8. Suullinen kysymys yritysvastuuta koskevasta direktiivistä (Maria Ohisalo vihr)

Suullinen kysymys SKT 9/2024 vp

Suullinen kyselytunti

Puhemies Jussi Halla-aho: Seuraava kysymys, edustaja Ohisalo, olkaa hyvä.

Keskustelu

16.56 Maria Ohisalo vihr: Arvoisa puhemies! Monet suomalaiset yritykset ovat toivoneet yhtenäistä EU-tason yritysvastuulainsäädäntöä. Valitettavasti kuitenkin hallituksen yritysvastuudirektiiviä vastustava kanta hyväksyttiin tänään eduskunnan suuressa valiokunnassa. Me vihreiden sekä vasemmistoliiton ja sosiaalidemokraattien edustajat jätimme valiokunnan kantaan eriävän mielipiteen.

Arvoisa puhemies! Yritysvastuudirektiivillä edistettäisiin ihmisoikeuksia ja vahvistettaisiin yritysten ilmasto- ja ympäristötyötä. Hallitus on itsekin linjannut, että yritysvastuulainsäädäntöä tulisi kehittää EU-tasolla. Onkin käsittämätöntä, että hallituspuolueet eivät seuraa omaa hallitusohjelmaansa vaan aikovat olla aidosti hylkäämässä Suomen pitkään ajamaa ja reiluja pelisääntöjä takaavaa yritysvastuudirektiiviä.

Kysynkin eurooppaministeri Adlercreutzilta: miten hallitus voi väittää edistävänsä EU-tason yritysvastuuta ja samalla äänestää tavalla, joka vaarantaa yritysvastuudirektiivin toteutumisen? [Eduskunnasta: Onhan siinä ristiriita!]

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Ministeri Adlercreutz, olkaa hyvä.

16.58 Eurooppa- ja omistajaohjausministeri Anders Adlercreutz (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Asia varsinaisesti kuuluu ministeri Satoselle, mutta voin toki yleisellä tasolla vastata.

Tämä hallitus toivoo, että yritysvastuudirektiivi menee maaliin. Se on asia, jota kannattimme siinä versiossa, jossa se tuli neuvotteluihin, ihan niin kuin edellinenkin hallitus sitä

Pöytäkirja PTK 2/2024 vp

kannatti. Viime metreillä neuvotteluissa tuli varsin poikkeuksellisella tavalla mukaan muutama asia, joita ei valmisteltu, joista ei ollut vaikutusarviointeja, jotka esimerkiksi laajentaisivat ryhmäkanneperiaatetta. [Välihuuto vasemmalta] Tämä on asia, jota edellinen hallitus vastusti ja johon tämäkin hallitus on ottanut varauksellisen kannan. Siksi toivomme, että näitä pieniä asioita saataisiin säädettyä, jotta tämä voitaisiin viedä sellaisenaan maaliin, että se oikeasti edistää asioita hyvällä tavalla. [Timo Harakan välihuuto]

Kysymyksen käsittely päättyi.

2.9. Suullinen kysymys yritysvastuuta koskevasta direktiivistä (Mai Kivelä vas)

Suullinen kysymys SKT 10/2024 vp

Suullinen kyselytunti

Puhemies Jussi Halla-aho: Vasemmistoliiton kysymys koskettaa samaa aihetta. Käsittelemme sen samassa yhteydessä. — Edustaja Kivelä, Mai, olkaa hyvä.

Keskustelu

16.59 **Mai Kivelä vas:** Arvoisa puhemies! On häpeällistä, että Suomen hallitus vastustaa yritysvastuun lisäämistä EU:ssa. Tässä on kyse vuosikymmenen tärkeimmästä lainsäädännöstä, jolla voidaan lisätä yritysten vastuuta, ja tätä tosiaan kannattavat myös monet suomalaiset yritykset, jotka ovat sitoutuneita ilmastotyöhön ja ihmisoikeuksien edistämiseen. Tällä direktiivillä olisi tarkoitus puuttua muun muassa lapsityövoiman käyttöön, epäinhimillisiin työoloihin ja pakkotyöhön. Onko hallituksen mielestä siis liikaa vaadittu, että kaupoista ei esimerkiksi voisi ostaa lapsityövoimalla tuotettuja tuotteita?

No nyt, kun Suomi on mukana kaatamassa tätä direktiiviä, te toimitte myös yritysten tärkeää ilmastotyötä vastaan. Onkin arvioitu, että tämä olisi tämän hallituksen isoin ilmasto-teko, mutta valitettavasti negatiivinen sellainen. Te tosiaan, RKP, vastustitte tätä kansallista yritysvastuulakia viime kaudella juuri siksi, että tästä puhuttiin, että me edistämme tätä EU-tasolla. [Puhemies koputtaa] Nyt kysyisin ministeriltä: [Puhemies koputtaa] ovatko nämä syyt, jotka te esitte, todella sen arvoisia, että te olette valmiita näin massiivisessa asiassa muuttamaan kantaanne?

Puhemies Jussi Halla-aho: Pääministeri Orpo, olkaa hyvä.

17.00 **Pääministeri Petteri Orpo** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Eurooppapolitiikan kokonaisvastuu kuuluu pääministerin rooteliin, ja katson, että tähän olisi nyt hyvä vastata.

Hallitus haluaa tämän yritysvastuudirektiivin lainsäädännön voimaan. [Hälinää vasemmalta] Se on meidän tavoite. Se komission esitys, joka annettiin, oli hyvä. Sitä valmisteltiin jo viime hallituksen aikana. Sen jälkeen parlamentti toi siihen lisäelementtejä, joissa oli arviointeja, ja puheenjohtajamaa Espanja toi sen sitten siihen esitykseen. Se nostaa merkittävällä tavalla hallinnollista taakkaa, kustannuksia, vaikutusarviot puuttuvat. Me haluamme, että saadaan jatkumaan tämä neuvottelu, ja me haluamme, että tämä lainsäädäntö saadaan voimaan vielä ennen Euroopan parlamentin vaaleja. Te olette aivan oikeassa siinä,

Pöytäkirja PTK 2/2024 vp

että tässä on valtava määrä positiivisia piirteitä, suomalaiset yritykset ja elinkeinoelämä laajasti haluavat tämän. Mutta samaan aikaan me ollaan yhdessä täällä salissa muun muassa sitouduttu siihen, että me emme tee kilpailukykyä haittaavaa, lisää kustannuksia aiheuttavaa lainsäädäntöä, joka tuo lisää byrokratiaa. Itse direktiivin me haluaisimme voimaan, mutta järkevänä.

Kysymyksen käsittely päättyi.

Kyselytunti päättyi.

3. Ilmoituksia

3.1. Hallituksen esitykset

Valtioneuvosto on 21.12.2023 ja 25.1.2024 antanut hallituksen esitykset HE 103—109/2023 vp.

3.2. Sidonnaisuudet, VN

Eduskunnalle on saapunut Valtioneuvoston kirjelmä eduskunnalle valtioneuvoston jäsenien sidonnaisuuksista (pääministeri Orpo sekä ministerit Henriksson, Grahn-Laasonen, Häkkänen, Satonen, Meri, Tavio, Multala, Rantanen, Bergqvist, Juuso, Ikonen ja Rydman) VN 6/2023 vp.

3.3. U-asiat

Puhemies on lähettänyt valiokuntiin Euroopan unionin asiat U 82—94/2023 vp.

4. Hallituksen esitys eduskunnalle Suomen tasavallan hallituksen ja Ruotsin kuningaskunnan hallituksen välillä raja-alueen poliisiyhteistyöstä tehdyn sopimuksen hyväksymiseksi ja voimaansaattamiseksi sekä laiksi ampuma-aselain 17 §:n muuttamisesta

Hallituksen esitys HE 92/2023 vp

Lähetekeskustelu

Puhemies Jussi Halla-aho: Lähetekeskustelua varten esitellään päiväjärjestyksen 4. asia. Puhemiesneuvosto ehdottaa, että asia lähetetään hallintovaliokuntaan, jolle perustuslakivaliokunnan on annettava lausunto.

Keskusteluun varataan tässä vaiheessa enintään 30 minuuttia. Jos puhujalistaa ei tässä ajassa ehditä käydä loppuun, asian käsittely keskeytetään ja sitä jatketaan muiden asiakohien jälkeen. — Ministeri Rantanen, olkaa hyvä.

Keskustelu

17.03 **Sisäministeri Mari Rantanen** (esittelypuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Käsittelyssä on Suomen ja Ruotsin välillä raja-alueen poliisiyhteistyöstä tehdyn sopimuksen hy-

Pöytäkirja PTK 2/2024 vp

väksyminen. Sopimuksen hyväksymisen lisäksi ehdotuksessa esitetään muutettavaksi ampuma-aselakia. Esitykseen sisältyy myös ehdotus sopimuksen voimaansaattamislaki, jossa säädetään sopimuksen lainsäädännön alaan kuuluvien määräysten voimaansaattamisen lisäksi sopimuksen toimeenpanosta Suomessa.

Sopimuksen tarkoituksena on tehostaa maiden välistä poliisiyhteistyötä ja siten edelleen parantaa yleisen järjestyksen ja turvallisuuden ylläpitämistä sekä rikosten ehkäisemistä, paljastamista ja tutkintaa maiden välisellä raja-alueella. Sopimusta sovellettaisiin Suomessa Enontekiön, Kolarin, Muonion, Pellon, Tornion ja Ylitornion kuntien alueella. Ruotsissa sopimusta sovellettaisiin Haaparannan, Kiirunan, Pajalan ja Ylitornion kuntien alueilla.

Suomi ja Ruotsi ilmoittavat toisilleen, kun sopimuksen voimaantulon edellyttämät kansalliset toimenpiteet on toteutettu. Sopimus tulee voimaan toiseksi seuraavan kuukauden ensimmäisenä päivänä sen jälkeen, kun jälkimmäinen ilmoitus on vastaanotettu. Sopimuksen voimaansaattamislaki ja ampuma-aselain muutos on tarkoitettu tulemaan voimaan valtioneuvoston asetuksella säädettävänä ajankohtana samaan aikaan kun sopimus tulee voimaan.

Arvoisa puhemies! Sopimus sisältää määräykset kahdenlaisesta yhteistyöstä: pyynnöstä ja ilman pyyntöä toteutettavista kiireellisistä toimenpiteistä. Kyse on siis aina kiiretilanteesta.

Pyyntö voidaan esittää, jos tarvitaan kiireellistä apua, jotta raja-alueella voidaan ryhtyä toimiin sellaisen vakavan rikoksen torjumiseksi, johon liittyy ihmisten elämää, terveyttä tai ruumiillista koskemattomuutta uhkaava vaara. Tällaisia rikoksia ovat esimerkiksi raiskaus, ryöstö, törkeä pahoinpitely, henkirikokset ja terrorismirikokset sekä tilanteet, joissa virkamieheen kohdistuu vakava uhka. Sopijapuoli voi aina kieltäytyä pyynnöstä.

Ilman pyyntöä poliisimies voi ylittää valtion rajan ja ryhtyä raja-alueella sellaisiin väliaikaisiin toimenpiteisiin, jotka ovat tarpeen ihmisten henkeä, terveyttä tai ruumiillista koskemattomuutta välittömästi uhkaavan vaaran torjumiseksi. Tätä sovelletaan vain, jos on olemassa riski, että vaara toteutuu ennen kuin isäntäosapuolen virkamiehet saapuvat paikalle ja ryhtyvät toimiin. Sopimuksen mukaisen yhteistyön lähtökohtana on, että Suomen alueella toimittaessa noudatetaan Suomen lakia ja Ruotsin alueella Ruotsin lakia.

Käytännössä sopimuksen mukainen yhteistyö käynnistyisi siten, että Suomen poliisin pohjoisen johtokeskuksen yleisjohtaja päättäisi sopimuksen mukaisen pyynnön tekemisestä Ruotsille ja vastauksesta Ruotsin tekemään pyyntöön. Yleisjohtaja ilmoittaisi tehdystä päätöksestä ja annetusta avusta Poliisihallituksen johtovalmiudessa olevalle poliisimiehelle, joka voisi tarvittaessa ottaa asian päätettäväkseen. Suomen alueelle saapuvien ruotsalaisten poliisimiesten olisi viipymättä ilmoitettava rajanylityksestä Suomen paikalliselle yhteyspisteelle. Suomen viranomaiset vahvistaisivat vastaanottaneensa ilmoituksen ja ryhtyisivät viipymättä tarvittaviin toimenpiteisiin torjuakseen vaaran ja ottaakseen operaation vastuulleen. Ruotsalaisten poliisimiesten olisi noudatettava Suomen paikallisen yhteyspisteen tai kulloisellakin paikalla johtovastuussa olevien poliisivirkamiesten ohjeita, jos tällaisia ohjeita on käytettävissä. Tehtävissään poliisimiehet voisivat käyttää kansallista virkapukuaan ja he voisivat pitää hallussaan sellaisia aseita, ammuksia ja muita varusteita, joiden hallussapito sallitaan heille heidän oman kansallisen lainsäädäntönsä perusteella. Isäntäosapuoli voi kuitenkin kieltää toisen osapuolen poliisimiehiä pitämästä hallussaan isäntäosapuolen alueella tiettäjä aseita, ammuksia ja muita varusteita.

Pöytäkirja PTK 2/2024 vp

Arvoisa puhemies! Hallituksen esityksessä esitetään, että ruotsalaisella poliisimiehellä olisi Suomessa toimiessaan rajoitetummat toimivaltuudet kuin suomalaisella poliisimiehellä. Toimivaltuudet on pyritty rajaamaan vain niihin, joita ruotsalaisen poliisimiehen voidaan olettaa tarvitsevan hoitaessaan sopimuksen mukaisia tehtäviään Suomessa. Esitykseen on otettu myös erilliset säännökset siitä, mitä pakkokeinoja ruotsalainen poliisimies on oikeutettu Suomessa käyttämään. Näitä ovat kiinniotto-oikeus, henkilötarkastuksen suorittaminen, paikanetsintä, tutkimuspaikan ja kohteen eristäminen sekä haltuunotto-oikeus takavarikoimista ja asiakirjojen jäljentämisestä varten.

Lisäksi esityksessä esitetään säädettäväksi ruotsalaisen poliisimiehen vaitiolovelvollisuudesta ja vaitiolo-oikeudesta hänen työskennellessään Suomen alueella. Koska ruotsalainen poliisimies voi saada ei-julkista tietoa, on vaitiolovelvollisuudesta ja vaitiolo-oikeudesta tarpeen säätää. Esityksen mukaan sovellettavaksi tulisivat poliisilain 7 luvun säännökset.

Esityksen mukaan suomalaiselle poliisimiehelle Ruotsin alueella sattuneen työtapaturman korvaamiseen sovellettaisiin työtapaturma- ja ammattitautilakia. Ruotsin alueella toimivan suomalaisen poliisimiehen työtapaturmaturva olisi siten sama kuin Suomessa työskenneltäessä. Säädos on tarpeen, koska sopimuksessa ei asiasta määrätä.

Esityksessä esitetään myös lisättäväksi ampuma-aselain 17 §:ään uusi kohta, jonka mukaan ampuma-aselakia ei sovellettaisi Suomen alueella toimiville ruotsalaisille poliisimiehille kuuluvien ampuma-aseiden, aseiden osien, patruunoiden ja erityisten vaarallisten ammusten siirtoon Suomeen tai Suomesta ja hallussapitoon.

Arvoisa puhemies! Suomen osalta sopimuksen mukaisia tehtäviä tulisivat käytännössä hoitamaan ainoastaan sellaiset poliisimiehet, jotka ovat hakeutuneet vapaaehtoisesti tehtäviin vastaavaan koulutukseen ja antaneet ennalta suostumuksensa osallistua kiireellisiin tehtäviin ja joilla on käytännössä osoitettu kyky suoriutua vaativista tehtävistä toisen valtion alueella. Koulutettavien henkilöiden määrä arvioitaisiin yhteistyössä ja vastavuoroisesti Ruotsin kanssa ennen sopimuksen soveltamisen aloittamista. Koulutettavien henkilöiden määrästä ja ylläpitokoulutuksesta keskusteltaisiin vuosittain toteutettavan arvioinnin yhteydessä. Työnantajan on kaikessa toiminnassa noudatettava työturvallisuutta koskevaa lainsäädäntöä. Näin ollen työnantajan on myös aina kyettävä arvioimaan, että tehtävään osoitettu henkilöstö pystyy kulloisenkin tehtävänsä osaamisensa ja varustuksensa sekä työnjohdollisten järjestelyjen perusteella hoitamaan turvallisesti. — Kiitos.

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia, ministeri Rantanen. — Edustaja Strandman, olkaa hyvä.

17.11 Jaana Strandman ps: Arvoisa puhemies! Kiitos ministeri Rantaselle tämän tärkeän asian tuomisesta tähän saliin.

Ruotsin ja Suomen raja-alueen poliisiyhteistyön syventäminen henkeä ja terveyttä vaarantavissa tilanteissa on kokonaisuudessaan hyvä ja parantaa viranomaisten avun nopeutta sekä saatavuutta sekä parantaa yleisen järjestyksen ja turvallisuuden ylläpitoa.

Kuitenkin Ruotsin poliisin toiminta Suomessa muun muassa virkapukujen, virka-autojen, vieraan kielen tai vieraan aksentin muodossa saattaa aiheuttaa hämmennystä, väärinymmärryksiä sekä tahallista tai tahatonta virkavallan auktoriteetin ja käskyjen vastustamista.

Pöytäkirja PTK 2/2024 vp

Kysynkin, arvoisa ministeri: miten on huomioitu kattava informointi Suomen kansalaisille, jotta Ruotsin viranomaisten mahdollinen toiminta Suomen alueella ei tule kansalaisille yllätyksenä? Tämän lisäksi kysyn: Onko sopimuksessa eritelty sitä, mitä tapahtuu, jos Ruotsin viranomaisen syystä tai toisesta ylittää sopimuksessa mainittujen kuntien rajat? Ja pitääkö tässä tilanteessa Suomen kansalaisen edelleen olettaa olevansa vieraan valtion viranomaisen käskyvallan alaisena? — Kiitos.

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Edustaja Piisinen, olkaa hyvä.

17.12 Jorma Piisinen ps: Arvoisa puhemies! Poliisiviranomaiset ovat tehneet Pohjoismaissa jo vuosikymmeniä käytännönläheistä rikostorjuntayhteistyötä. Suomen ja Ruotsin rajaseutu on luonteeltaan poikkeuksellista valtioiden raja-alueella, jonka yhdyskuntarakenne ei noudata valtioiden rajoja. Sopimuksen tavoitteena on tiivistää Suomen ja Ruotsin poliisin jo ennestään hyvää yhteistyötä ja siten parantaa yleisen järjestyksen ja turvallisuuden ylläpitoa sekä rikosten ehkäisemistä, paljastamista ja tutkintaa Suomen ja Ruotsin rajaseudulla. Näitä tavoitteita varten sopimuksessa määrittäisiin toisen osapuolen poliisin toiminnasta kohdevaltioissa kahdenlaisessa kiiretilanteessa.

Ensinnäkin apua tarvitsevan maan poliisi voisi pyytää apua toiselta osapuolelta, kun on kyse kiireellisestä tilanteesta raja-alueella.

Toiseksi poliisiyhteistyösopimus mahdollistaa avun antamisen ilman toisen osapuolen pyyntöä. Kiireellisissä tilanteissa osapuolen toimivaltaiset virkamiehet voisivat ilman isäntäosapuolen esittämää pyyntöä ylittää valtioiden välisen rajan ja ryhtyä raja-alueella sellaisiin väliaikaisiin toimenpiteisiin, jotka ovat tarpeen ihmisen henkeä, terveyttä tai ruumiillista koskemattomuutta välittömästi uhkaavan vaaran torjumiseksi. Tämä on mahdollista vain, jos on olemassa riski, että vaara toteutuu ennen kuin isäntäosapuolen virkamiehet saapuvat paikalle ja ryhtyvät toimiin.

Sopimuksen merkittävin muutos nykytilaan on se, että sekä suomalainen että ruotsalainen poliisimies voi ylittää valtakunnanrajan hoitaakseen kiireistä poliisitehtävää toisessa valtiossa ilman, että kyseessä on tilanne, joka on alkanut jo poliisimiehen kotivaltiossa.

Poliisiyhteistyösopimuksen voidaan katsoa lisäävän kansalaisten turvallisuutta ja turvallisuudentunnetta alueilla, joissa välimatkat ovat pitkät ja joissa poliisipartion paikalle tulo voi kestää. Toisen valtion poliisipartio voi olla lähempänä tapahtumapaikkaa kuin maan oma partio, jolloin apu paikalle saataisiin nykyistä nopeammin. Tapahtumapaikalle saapuva toisen valtion viranomaisen hoitaisi vain välttämättömät toimet tilanteen selvittämiseksi, ja isäntävaltion viranomaiset ottaisivat tilanteen hallintaansa päästyään paikalle.

Kuten jo todettu, sopimuksen tavoitteena on parantaa yleisen järjestyksen ja turvallisuuden ylläpitoa sekä rikosten ehkäisemistä, paljastamista ja tutkintaa Suomen ja Ruotsin raja-alueella. Tällä voidaan katsoa olevan myönteinen vaikutus perus- ja ihmisoikeuksien toteutumiselle kyseisellä alueella. Kyse on sellaisten keskeisten perus- ja ihmisoikeuksien turvaamisesta, kuten oikeus elämään ja oikeus henkilökohtaiseen vapauteen ja koskemattomuuteen.

Ehdotettu sopimus ja muutokset lainsäädäntöön ovat tarpeellisia ja parantavat esitetyllä tavalla rajaseudun asukkaiden turvallisuutta ja lisäävät poliisien suorituskykyä ja yhteistyötä rajan molemmin puolin.

Pöytäkirja PTK 2/2024 vp

Arvoisa puhemies! Kun lausuntokierrokselta saatu eri ministeriöiden antama palaute on huomioitu, kannatan sopimuksen ja lakien hyväksymistä hallituksen nyt esittämässä muodossa. — Kiitos.

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Edustaja Peltonen, olkaa hyvä.

17.16 Eemeli Peltonen sd: Arvoisa puhemies! Käsitlemme nyt hallituksen esitystä Suomen ja Ruotsin välisestä raja-alueen poliisiyhteistyöstä. Tämän hallituksen esityksen taustalla on Ruotsin ja Suomen välinen valtiosopimus, joka tosiaankin allekirjoitettiin jo edellisen hallituksen vahtivuorolla kolmisen vuotta sitten. Tämän sopimuksen ja sitä toimeenpanevan hallituksen esityksen tavoitteethan ovat hyvin tärkeitä ja kannatettavia. Tällä kokonaisuudella tehostetaan yleisen järjestyksen ja turvallisuuden ylläpitämistä sekä rikosten ehkäisemistä, selvittämistä sekä tutkintaa Suomen ja Ruotsin rajalla. Tällaista kahdenvälistä valtiosopimusta poliisiyhteistyöstä Ruotsin kanssa meillä ei vielä ole ollutkaan, joten sopimus on kyllä hyvin tervetullut ja syventää maiden välistä yhteistyötä, joka on monilta osin muillakin alueilla sangen hyvä. Tälle sopimukselle ja sen mukaiselle yhteistyölle on siis toden totta tarvetta.

Rajaseutumme Suomen ja Ruotsin välillä on monin tavoin erityistä. Alueen asutus ei — eikä liioin arkinen elämä tai arkinen kanssakäyminen — noudata valtiollisia rajoja. Siksi myös poliisiyhteistyölle on toisinaan alueella tarvetta. Jatkossa siis poliisi voisi toteuttaa avunantoa rajan toisella puolella myös silloin, kun toinen osapuoli ei ole pyytänyt apua tai ratkaistava tilanne ei ole alkanut poliisihenkilön kotivaltion puolella. Nykytilassahan sellainen toiminta rajan yli on mahdollista, jos se tapaus, esimerkiksi jonkinlainen takaa-ajo tai muun vastaava, on jo täällä Suomen puolella käynnistynyt, eli tässä on todellakin merkittävä muutos. Muutokset siis johtavat siihen, että turvallisuus ja poliisin toimintakyky sekä toimintamahdollisuudet molemmilla puolilla rajaa paranevat nykyisistä.

Arvoisa puhemies! Tätä esitystä on siis helppo tukea myös täältä oppositiosta käsin. Lausuntopalautteessa kokonaisuutta on enimmäkseen tuettu sekä tavoitteiden että sisällön osalta. Erääseen seikkaan haluaisin kuitenkin lausuntopalautteessa kiinnittää huomiota ja siitä tässä yhteydessä kysymyksen esittää. Hallituksen esityksessä todetaan, että sopimuksen soveltaminen ei lisäisi poliisien työ määrää merkittävästi eikä se edellyttäisi lisää henkilöstöresursseja, joita tosiaan tälläkin hetkellä hyvin moneen toimintoon ja haasteeseen kysytään. Siten kokonaisuus ei tuottaisi lisää kustannuksia poliisihallinnolle ja poliisille. Kuitenkin esimerkiksi Suomen Poliisijärjestöjen Liitto on omassa lausunnossaan hieman kritisoinut tätä esityksen resurssinäkökulmaa. Liitto tuo esiin näkemyksensä, että esitysluonnoksessa on vähätelty sopimuksen henkilöstövaikutuksia Suomen poliisiin. Kysyisinkin vielä lopuksi sisäministeriltä näkemystänne tähän resurssiasiaan: Saadaanko tämä kokonaisuus toimeenpantua ilman merkittäviä uusia paineita poliisien resurssien kasvattamiseen? Miten vastaatte tähän poliisijärjestön huoleen?

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Edustaja Autto, olkaa hyvä.

17.19 Heikki Autto kok: Arvoisa herra puhemies! Onpa todella mukavaa olla käsittelmässä näin hyvää hallituksen esitystä, jolla on positiivisia, konkreettisia vaikutuksia Väylänvarren ihmisten arkeen. Pohjoismaitten neuvoston Suomen valtuuskunnan jäsenenä olen tietysti todella iloinen siitä, että tällä tavoin voimme myös konkreettisia rajaesteitä

Pöytäkirja PTK 2/2024 vp

poistaa ja edistää järkevää toimintaa rajan molemmin puolin Suomen ja Ruotsin välillä. Kysehän on rajattomasta rajasta, jonka molemmin puolin ihmiset, samat perheet elävät siinä väylän eri rannoilla. Tosiaan asutuskeskukset ovat siinä toisella puolella jokea, ja siihen seuraavaan, samassa maassa sijaitsevaan asutuskeskukseen taas on usein useita kymmeniä kilometrejä matkaa, joten on hyvin luontevaa ja esimerkiksi nopeaa poliisin reagointia vaativassa tilanteessa hyvin todennäköistä, että se lähin apu löytyykin nimenomaan toiselta puolelta rajaa. Silloin on tärkeää, että poliisi voi tämänkaltaisissa tehtävissä, joita tämä laki tarkoittaa, olla niiden ihmisten puolella, jotka ovat lain oikealla puolella, riippumatta siitä, kummalla puolella valtakunnanrajaa ollaan. Joten todella suuri kiitos ministeri Rantaselle tämän lain tuomisesta eduskuntaan ja hyvästä asian esittelystä.

Tosiaan poliisia tarvitaan, ja suureenissa valtiossa lainkäytön pitää olla läsnä ja ihmisten turvana joka puolella maata, myös riippumatta siitä, kuinka harvaan asuttuja alueet mahdollisesti ovat tai — kun Suomikin on onneksi yksi maailman turvallisista maista — kuinka turvallisia nämä alueet ovat. Kyllä kaikkia tilanteita varten pitää poliisin läsnäolon olla joka puolella turvattu. Suomessahan on aina perinteisesti tehty valtavan tehokasta ja vaikuttavaa viranomaisyhteistyötä.

Tässä on käytetty monia hyviä puheenvuoroja. Edustaja Strandman aloitti, ja Piisinen jatkoi, ja opposition edustaja Peltonen käytti hyvän puheenvuoron. Vielä oman korteni haluan tuoda kekkoon, niin että tämä asia todella yhdistää koko eduskuntaa. Meilläähän siis poliisi- ja viranomaisyhteistyö turvallisuusviranomaisten kesken on ollut aina valtavan hyvää ja joustavaa. Puhutaan paljon tästä PTR-yhteistyöstä, joka harva-alueilla toimii hyvin, eli poliisi, Tulli ja Raja voivat ihmisten turvallisuudesta huolehtia, ja mikä viranomainen onkin ensimmäisenä paikalla, se pystyy aina toimeen tarttumaan.

Mutta nyt sitten, arvoisa puhemies, on kaikille meille se yhteinen vetoamus, olennainen kysymys, että kun tosiaan usein täältä pääkaupungista katsottuna vedotaan siihen, että no, PTR-yhteistyöllähän pystytään se arjen turvallisuus takaamaan, niin jos alueella ei ole poliisia, ei ole Tullia eikä ole Rajaa, niin silloin ei ole ketään, joka pystyy sen PTR-tehtävän hoitamaan. Sen takia on todella tärkeää turvata myös poliisin asianmukaiset resurssit ylivaalikautisesti, ja sitähän tämä pääministeri Orpon hallitus on tekemässä. Mutta tähän tarvitaan nyt sitten ylivaalikautinen sitoumus niin, että kun valtiontalous on tiukalla ja valtiontaloutta joudutaan tulevinakin vuosina sopeuttamaan — se on ihan varma asia — niin poliisin läsnäolo kuitenkin turvataan, Tullin läsnäolo kuitenkin turvataan ja Rajavartioston läsnäolo turvataan joka puolella maata, niin että nämä viranomaiset sieltä löytyvät. Aina-kaan sellaista tilannetta tosiaan tämän todella mainion hallituksen esityksen myötä ei saa tulla, että esimerkiksi näissä länsirajan Väylänvarren kunnissa luotettaisiin siihen, että, no, Ruotsin poliisi tulee sitten avuksi, vaan kyllä sen Suomen poliisin pitää sieltä alueelta löytyä. Ruotsin poliisi tulee avuksi silloin, kun se Ruotsin poliisi ensimmäisenä ehtii, mutta sellaista valtion viranomaisten vetäytymistä ei tämän myötä saa tapahtua, että Suomen poliisi ei alueella vahvasti olisi, vaan kyllä poliisin pitää olla niiden kaikkien suomalaisten turvana, jotka lain oikealla puolella ovat, joka puolella maata ja kaikkina aikoina. Eli tämä on vetoamus, että kun nyt saadaan laki kuntoon, niin sitten huolehdimme yli hallitus — oppositio-ajan niin tällä vaalikaudella kuin tulevillakin, että nämä tärkeät turvallisuusviranomaiset ovat läsnä ihmisille joka puolella maata.

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Edustaja Immonen, olkaa hyvä.

Pöytäkirja PTK 2/2024 vp

17.24 Tomi Immonen ps: Arvoisa herra puhemies! Käsittelemme täällä tänään hallituksen esitystä, jolla lisätään Suomen ja Ruotsin poliisiviranomaisten yhteistyötä. Sopimuksen tarkoituksena on helpottaa Suomen ja Ruotsin välistä poliisiyhteistyötä raja-alueella, jota sopimuksen mukaan sovelletaan Lapissa Suomen puolella kuuden kunnan ja Ruotsin puolella neljän kunnan alueella.

Sopimus helpottaa poliisin toimintaa pitkien etäisyyksien ja harvaan asutussa Lapissa ja raja-alueilla. Se mahdollistaa sujuvan toiminnan tilanteessa, jossa toisen valtion puolella oleva poliisipartio on lähempänä tapahtumapaikkaa kuin oman valtion viranomaiset. Pääsääntöisesti sopimusosapuolet toimisivat toisen osapuolen kutsumana. Isäntäpuolen esittämästä pyynnöstä voivat osapuolen toimivaltaiset virkamiehet ylittää valtiorajoja ja ryhtyä toimenpiteisiin, jotka ovat tarpeen yleisen järjestyksen ja turvallisuuden ylläpitämiseksi sekä rikosten ehkäisemiseksi, paljastamiseksi ja tutkimiseksi. Kiireellisissä tilanteissa kuitenkin virkamiesten ei tarvitse odottaa vastapuolen esittämää pyyntöä ylittää valtiorajaa. Tilanteissa, joissa on riski, että vaara toteutuu ennen isäntäpuolen virkamiesten saapumista paikalle, voivat jo toisen valtion poliisiviranomaiset ylittää rajan ja ryhtyä jo määrättyllä raja-alueella väliaikaisesti toimenpiteisiin uhkaavan vaaran torjumiseksi.

Sopimus selventää myös käytännön asioita, kuten täällä on jo mainittu: virkamiehen oikeutta käyttää kansallista virkapukua. Lisäksi rajan ylittävä virkamies voi pitää hallussaan sellaisia aseita ja muita varusteita, jotka heille sallitaan oman kansallisen lainsäädäntönsä puitteissa. Näin ollen kiireellisessä tapauksessa kummankin valtion viranomaiset voivat jatkaa joustavasti omaa toimintaansa ilman ylimääräistä byrokratiaa. Sopimus käsittää myös sopimusosapuolten vastuun varmistaa toimivaltaisten virkamiesten osalta, että yhteistyöhön osallistuvilla virkamiehillä on tarvittavat tiedot ja varusteet. Osapuolet toimivatkin yhteistyössä järjestääkseen mahdollisuuksien mukaan sekä koulutusta että harjoituksia.

Rajan ylittävä yhteistyö vaatii myös kielitaitoa, jotta esimerkiksi mahdollisissa käskytilanteissa ohjeistus tapahtuu selkeästi ja virheittä. Sopimusta sovelletaan Lapin poliisilaitoksen toimialueella, ja yhteistyöhön osallistuisivat suostumuksensa antaneet, poliisivaltuuksilla toimivat poliisimiehet. Lapin poliisilaitoksessa miehistöön kuuluvalta poliisimieheeltä vaaditaankin jo nyt tälläkin hetkellä ruotsin kielen tyydyttävä taitoa.

Arvoisa puhemies! Kiitänkin hallitusta ja ministeriä hyvästä valmistelusta, joilla entisestään lisätään raja-alueemme turvallisuutta ja ehkäistään kansainvälistä rikollisuutta. Lisäksi tämä hallituksen esitys on hyvä esimerkki kansainvälisen yhteistyön lisäämisestä ja syventämisestä meille tärkeän naapurin ja kumppanin kanssa. Aivan kuten Nato-sofa ja DCA-sopimus USA:n kanssa — jotka lisäävät ja täsmentävät sotilasviranomaisten yhteistyötä kumppanimaiden kanssa — vähentävät turhaa byrokratiaa ja edistävät yhteistoimintaa, niin myös tämä hallituksen esitys parantaa ja edistää poliisiviranomaisten osalta yhteistyötä maamme pohjoisosissa. Onkin hyvä, että sotilaallisen pitkäaikaisen yhteistyön lisäksi syvennämme kumppanuutta Ruotsin kanssa tämän hallituksen esityksen mukaisesti myös poliisitoiminnan osalta. — Kiitos.

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Edustaja Hoskonen, olkaa hyvä.

17.28 Hannu Hoskonen kesk: Arvoisa herra puhemies! Kiitoksia sisäministeri Rantaselle erinomaisesti tehdystä työstä ja hyvästä valmistelusta.

Pöytäkirja PTK 2/2024 vp

On jotenkin ihmeellinen yhteensattuma, että tämä lakihanke on lähtenyt liikkeelle 1. päivä helmikuuta 22, eli hieman ennen kuin Venäjä hyökkäsi Ukrainan kimppuun, ja tämä aiheutti molemmissa tätä lakia koskevissa valtioissa huolen siitä, miten meidän käy. Mehän olemme tehneet tätä rajayhteistyötä Ruotsin kanssa vuosikymmeniä, varmaan vuosisatoja käytännössä on rajan yli tehty yhteistyötä. Osaltaan kielimuuuri siellä on kovin matala, ja yhteistyö on aivan luonnollista.

Nyt kun menemme uuteen aikaan ja olemme sitä uutta aikaa elämässä, niin totta kai meillä pitää virkamiehillä ja viranomaisilla olla lainsäädäntöpohja, miten tätä uutta yhteistyötä noudatetaan, koska viranomainenhan ei voi työssään mihinkään muuhun nojata kuin lakiin. Viranomainen ei tee yhtään mitään semmoista toimenpidettä, mikä ei lakiin sisälly, ja tämä laki on aivan erinomaisesti aikaan sopiva ja hyvin valmisteltu ja sopii juuri siihen hetkeen, millä se tulee voimaan, sitten kun eri osapuolet ovat sen hyväksyneet. Toivonkin, että tämä yhteistyö nyt tällä keinoin menee, enkä usko, että Ruotsin kanssa ongelmia tulee.

Tässä on vielä pieni nyanssi, pieni yksityiskohta, joka tulee varmaan lähiaikoina voimaan, Ruotsin Nato-jäsenyys. Kannattaa muistaa, että Nato-joukotkin, mitkä sitten Suomeen aikanaan tulevat harjoituksiin ynnä muuhun... Meillä tässä talossa kohta käsitellään Natoa koskeva menettelytapalaki siitä, mitä velvollisuuksia maahan tulevilla Natojoukoilla on, mitä oikeuksia heillä on, millaisia aseita saavat kantaa ja miten muun muassa rikosoikeudellinen vastuu jaetaan. Tämä erinomainen lakiesityshän kuuluu tähän samaan kategoriaan.

Toivotaan tälle laille hyvää, nopeaa käsittelyä ja hyväksyntää molemmilla puolin rajaa. Tämä auttaa meitä valtavan paljon siinä tilanteessa. Ruotsin ja Suomen välinen yhteistyö on ollut aina hyvää, ja tämä on vahva pohja sille, että tämä poliisiyhteistyö...

Ja kuten tässä joku puhuja aivan oikein sanoi poliisin, Tullin ja Rajan välisestä yhteistyöstä, niin tämä PTR-yhteistyö muun muassa tuolla itärajalla kotikunnassani Ilomantsissa on toiminut hyvin. Jos poliisi ei ole paikalla, Rajavartiosto antaa apua. Nyt tämä samainen yhteistyö näköjään leviää yhä enemmän tuonne länsirajallekin, ja se on erinomainen asia, jota pidän Suomen turvallisuuden kannalta erittäin tärkeänä.

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Keskustelun päätteeksi ministeri Rantasella on mahdollisuus vastata hänelle osoitettuihin kysymyksiin. — Olkaa hyvä, ministeri.

17.31 Sisäministeri Mari Rantanen: Arvoisa puhemies! Täällä on käyty oikein hyvää keskustelua. Ja on totta tosiaan niin, että yhteistyö länsinaapurimme Ruotsin kanssa on ehkä pikemminkin vain syventymään päin ollut viimeaikoina, ja se on tietysti ilman muuta hyvä asia. Siellä on ollut aikaisemminkin ymmärryksen mukaan oikein hyvä viranomaisyhteistyö muun muassa rikostutkinnan osalta ja toki muutoinkin tästä rajan yli, mutta erityisesti nyt on pyritty syventämään yhteistyötä myöskin poliittisesti. Olen itsekin hyvin mielelläni tavannut omia vastinparejani Ruotsista, ja tämä keskustelu on hyvin hedelmällistä. Meillä on paljon tällä hetkellä samantyyppisiä tavoitteita poliittisesti Ruotsin kanssa, ja siinäkin mielessä yhteistä säveltä on helppo löytää.

Tämä kyseinen lainsäädäntö ja sopimus on pikemminkin täydentävä. Tällä ei missään nimessä ole tarkoitus korvata oman maan poliisiresursseja ja poliisivoimia, ei meillä Lapissa mutta ei myöskään Ruotsin puolella. Se ei olisi ylipäättänsä asiallista, mutta ei se ole myöskään realistista. Eli pikemminkin tämä lainsäädäntö täydentää ja nimenomaan tekee

Pöytäkirja PTK 2/2024 vp

juuri sen lisäarvon, että nyt ei tarvitse erikseen olla alkanut se tehtävä oman maan puolella, ja siinä mielessä tämä on täydentävä.

Sitten vastaus tähän kysymykseen, että mitä jos ylittää nämä rajat, johon tämä poliisiyh-teistyö on suunnattu. Tässä on nimenomaan tarkoitus, että tämä vieraan maan eli siis Ruotsin poliisi tullessaan Suomen puolelle toimii ikään kuin ensivasteena ja johdon ja toi-minnan ottaa sitten suomalainen poliisi. Ei ole tarkoitus, että he sitä sitten esimerkiksi poh-joisesta Helsinkiin asti hoitavat.

Mitä sitten tulee poliisin resursseihin ylipäänsä, niin tällä hallituskaudella niitä ollaan nostamassa. Olemme nostamassa nyt poliisin henkilötyövuosia 8 000 poliisiin, ja siitä var-masti riittää kyllä tähän maahan, kun ne kohdistetaan vielä operatiiviseen toimintaan, ja sil-tä osin kuin poliisiylijohdo, Poliisihallitus, arvioi tätä resurssien sijoittamista, niin siitä var-masti riittää sekä kenttäpoliisiin että rikostutkintaan koko maahan resursseja. — Kiitos.

Keskustelu päättyi.

Asia lähetettiin hallintovaliokuntaan, jolle perustuslakivaliokunnan on annettava lausunto.

5. Hallituksen esitys eduskunnalle laiksi eräistä paloturvallisuuslaitteista ja siihen liittyvik-si laeiksi

Hallituksen esitys HE 106/2023 vp

Lähetekeskustelu

Puhemies Jussi Halla-aho: Lähetekeskustelua varten esitellään päiväjärjestyksen 5. asia. Puhemiesneuvosto ehdottaa, että asia lähetetään hallintovaliokuntaan.

Keskusteluun varataan tässä vaiheessa enintään 30 minuuttia. Jos puhujalistaa ei tässä ajassa ehditä käydä loppuun, asian käsittely keskeytetään ja sitä jatketaan muiden asiakoh-tien jälkeen. — Ministeri Rantanen, olkaa hyvä.

Keskustelu

17.34 Sisäministeri Mari Rantanen (esittelypuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Tässä hallituksen esityksessä ehdotetaan säädettäväksi uusi paloturvallisuuslaitelaki korvaa-maan nykyinen, osin jo vanhentunut lainsäädäntö. Esityksen tavoitteena on selkeyttää ja ajantasaistaa paloturvallisuuslaitteita ja muita lain soveltamisalaan kuuluvia tuotteita kos-kevaa sääntelyä. Lisäksi sääntelyä on yhdenmukaistettu muun vastaavan sääntelyn kanssa. Ehdotettu uusi laki vastaa sisällöltään voimassa olevaa lainsäädäntöä. Esityksen sisältämät muutokset ovat pääosin luonteeltaan teknisiä tai sääntelyä täsmentäviä.

Ehdotettu uusi laki sisältää kolme asiakokonaisuutta:

Ensinnäkin laissa säädettäisiin rakennuksiin asennettavien paloilmoittimien ja auto-maattisten sammutuslaitteistojen vaatimuksista ja siitä, ketkä voivat asentaa ja huoltaa lai-teistoja. Koska näiden laitteistojen asentaminen perustuu lähes aina rakentamisen lupame-nettelyyn ja laitteistojen suunniteltu toiminta luo perustan koko rakennuksen paloturvalli-suudelle, säädettäisiin nykyiseen tapaan myös laitteistojen kolmannen osapuolen tarkistuk-sista.

Pöytäkirja PTK 2/2024 vp

Toinen kokonaisuus, mistä laissa säädettäisiin, on käsisammuttimien tarkastus ja huolto, eli tarkastus- ja huoltotyön sisältö ja ketkä tarkastus- ja huoltotöitä tekevät. Laissa säädettäisiin myös tarkastusten ja huollon määrävälit.

Kolmantena kokonaisuutena laissa säädettäisiin rakennusten paloturvallisuuteen liittyvien eräiden tuotteiden yleisistä vaatimuksista sekä vaatimuksenmukaisuuden osoittamisesta. Tuotevaatimukset koskisivat muun muassa palovaroittimia ja käsisammuttimia.

Tuotteiden markkinavalvonnasta säädettäisiin jatkossa horisontaalisessa, useita tuoteryhmiä koskevassa eräiden tuotteiden markkinavalvonnasta annetussa laissa. Osa esitetyn lain soveltamisalaan kuuluvista tuotteista on rakennustuotteita, jolloin niiden markkinavalvontaan sovellettaisiin rakentamislakia.

Yhdenmukaistamalla valvontaa ja viranomaisten toimivaltuuksia koskevaa sääntelyä tavoitellaan markkinavalvonnan tehostamista. Turvallisuus- ja kemikaalivirasto Tukes olisi, kuten nykyisinkin, lain valvontaviranomainen, ja laissa säädettäisiin Tukesin tehtävistä ja toimivaltuuksista.

Arvoisa puhemies! Hallituksen esityksellä pyritään siis selkeyttämään sääntelyä ja päivittämään vaatimukset suhteessa muuhun lainsäädäntöön. Tämä helpottaa lain soveltamista ja valvontaa. Selkeä lainsäädäntö myös lisää lain soveltamisalaan kuuluvien yritysten toimintavarmuutta.

Hallituksen esityksessä sääntelyn peruslähtökohdat ja yritykselle säädetyt velvoitteet eivät pääosin muuttuisi nykyisestä, joten esityksellä ei ole merkittäviä talousvaikutuksia. Yrityksiin kohdistuva sääntelytaakka vähenee kuitenkin hieman toiminnan harjoittamista koskevan sääntelyn tarkistusten myötä. Esitys ei aiheuta merkittäviä muutoksia myöskään viranomaisten toimintaan. Lait ehdotetaan tuleviksi voimaan 1.1.2025. — Kiitos.

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia, ministeri Rantanen. — Siirrymme keskusteluun. — Edustaja Autto, olkaa hyvä.

17.38 Heikki Autto kok: Arvoisa herra puhemies! Ministeri Rantanen tunnetaan taitavana ministerinä, ja hän tuo oikeastaan poikkeuksetta hyviä hallituksen esityksiä tänne saliin, ja tänään on tietysti mukavaa, että nyt tulee peräkkäin tällaisia hyviä, konkreettisella tavalla kansalaisten turvallisuuteen myönteisesti vaikuttavia lakiesityksiä. Näitä voimme varmasti lämpimästi kannattaa, ja tosiaan valiokunta tehnee sitten hyvän mietinnön tältä pohjalta, joka on valmisteltu.

Tämä paloturvallisuuslaitteiden lainsäädäntö on varmasti hyvä ajantasaistaa tällä tavalla. On hienoa, että tässä ajantasaistuksen yhteydessä pystytään myös hieman sääntelykuormaa keventämään ja erilaisia raportointivelvoitteita virtaviivaistamaan, kuitenkin niin, että selkiytyy lainvalvonta ja sitä kautta se itse päätarkoitus, joka tällaisella lainsäädännöllä on se, että näitä palohälyttimiä, niin kuin kansan keskuudessa paloturvallisuuslaitteita kutsutaan, löytyisi suositusten ja määräysten ja jatkossa lain mukaisesti joka paikasta, mistä pitää. Se lisää ihmisten turvallisuutta ja tekee Suomesta entistä paremman maan asua ja elää.

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Edustaja Werning, olkaa hyvä.

17.39 Paula Werning sd: Arvoisa puhemies! Kiitos ministerille tämän hallituksen esityksen esittelystä. Täällä käydään nyt lähetekeskustelua hallituksen esityksestä uudeksi laiksi eräistä paloturvallisuuslaitteista. Tämä esitys merkitsee nykyisen pelastustoimen laitteista

Pöytäkirja PTK 2/2024 vp

annetun lain kumoamista ja korvaamista uudella säädöksellä. Lisäksi tarkoituksena on muuttaa joitakin lakeja, kuten eräitä tuotteiden markkinavalvonnasta annettuja lakeja ja pelastuslakia.

Tämän esityksen kotitalouksiin kohdistuvat vaikutukset arvioidaan vähäisiksi. Vaikutukset ovat lähinnä välillisiä, koska ehdotetussa laissa ei säädetä lain soveltamisalaan kuuluvien tuotteiden, kuten palovaroittimen tai käsisammuttimen, uusia hankintavelvoitteita. Ehdotuksen soveltamisalaan kuuluvista tuotteista kuluttajatuotteita ovat erityisesti palo- ja häikärväroittimet, käsisammuttimet ja alkusammutustuotteet sekä tehdasvalmisteiset tulisi-jat. Kuluttajat hankkivat näitä tuotteita usein päivittäistavarakaupoista tai rautakaupoista, ja tämä esitys ei kuitenkaan sisällä tuotteita koskevaan säätelyyn sellaisia muutoksia, joilla arvioitaisiin olevan vaikutusta tuotteiden hintaan ja näin esimerkiksi juuri kuluttajan kukkarolle.

Puhemies! Uuden lain pääasiallinen tavoite on selkeyttää ja ajantasaistaa paloturvallisuuslaitteita koskevaa säätelyä, ja pidän tätä varsin hyvänä asiana. Tämä vastaa hyvin toimintaympäristön muutoksiin ja varmistaa, että lainsäädäntömme on linjassa nykyisten vaatimusten kanssa. Tärkeä osa tätä uudistusta on myös säätelyn yhdenmukaistaminen muiden vastaavien säännösten kanssa, mikä helpottaa toiminnanharjoittajien ja viranomaisten työtä.

Uuden lain myötä Turvallisuus- ja kemikaalivirasto ottaisi päävastuun valvonnasta. Tähän sisältyisi muun muassa paloturvallisuuslaitteistojen asennusliikkeiden ja tarkastuslaitosten valvonta.

Lisäksi ehdotuksessa säädetään rakennuksiin asennettavien paloilmoittimien ja automaattisten sammutuslaitteistojen vaatimuksista sekä käsisammuttimien tarkennuksista ja huollosta. Käytännössä tämä tarkoittaa muun muassa sitä, että asennusliikkeellä olisi edelleen velvollisuus tehdä ilmoitus toiminnan aloittamisesta, mutta vastuuhenkilöillä olisi enemmän joustoa työskentelyn suhteen. Lisäksi käsisammutinliikkeiden toimintaan liittyviä vaatimuksia selkeytettäisiin ja päivitetäisiin vastaamaan nykypäivän tarpeita.

Myöskin yrityksiin kohdistuvat taloudelliset vaikutukset arvioidaan vähäisiksi, sillä suurin osa muutoksista on teknisiä ja säätelyä täsmentäviä. Myös siirtymäaikoja on suunniteltu huomioimaan se, että yrityksillä olisi riittävästi aikaa sopeutua uuteen lainsäädäntöön.

Pidän varsin kannatettavana tätä hallituksen esitystä ja sen voimaantuloa 1. tammikuuta 2025. Uskon sen parantavan paloturvallisuutta ja helpottavan alan toimijoiden työtä myös tulevaisuudessa.

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Edustaja Mäenpää, olkaa hyvä.

17.42 **Juha Mäenpää ps:** Arvoisa puhemies! Pikaisesti yritin tutustua tähän lakiin. Meillä on kotona ollut joskus tulipalovahinkoja, ja on sillä lailla pikkuisen tullut lähelle tämä asia.

Kuitenkin sellaisia asioita, mitä minä en löytänyt täältä laista — nimenomaan puhun nyt palovaroittimista — on se, että rajataanko tämä johonkin tiettyyn rakennuksen kokoluokkaan vai ei. Elikkä varmaan tämä tulee valiokuntakäsittelyssä esille, mutta niin kuin tiedetään, kotiin on asennettavissa paloilmalmaisimia, jotka voi asentaa itse sinne, ja sitten on myös tämmöisiä, jotka on kytketty jännitteeseen, 230 volttiin, ja ne on hyvin usein kytketty saraan, ja tällainen meille kotiinkin asennettiin. Tämä minun kysymykseni... Tai en tiedä,

Pöytäkirja PTK 2/2024 vp

onko tämä kysymys, mutta toivoisin, että tästä laista löytyisi — itse en vielä löytänyt — semmoinen, että missä menee rajanveto. Esimerkiksi omakotitaloon asennettavan paloilmajärjestelmän meille on asentanut sähkömies, josta luulisin ainakin, että hänellä ei ole mitään varsinaista hyväksyntää tähän paloilmajärjestelmien asentamiseen.

Tämä on aika mielenkiintoista, että onko edelleen ammattimaisesti Tukesin hyväksymä sähköalan yritys oikeutettu kytkemään näitä omakotitaloon. Tätä en löytänyt lainsäädännöstä. Voi olla, että se on siellä, ja toivon, että se on siellä, mutta toivotaan, että tämä tulee esiin valiokuntakäsittelyssä, vai onko niin, että jonkun luvan kautta pitää sitten vielä sähköalan yrityksen hakea erillinen lupa tähän, nimenomaan palovaroitinilmaisimien asentukseen? — Kiitoksia.

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Edustaja Hoskonen, olkaa hyvä.

17.45 Hannu Hoskonen kesk: Arvoisa herra puhemies! Todellakin ministeri Rantanen on jälleen kerran osunut erittäin oikeaan. Kun tämä laki tulee voimaan, niin meillä nämä paloturvallisuuslaitteet — palovaroittimet ja niihin liittyvät erillislaitteet: niitä ovat sitten häikäilmaisimet, ja sitten täällä julkisissa tiloissa ja isoissa rakennuksissa on vielä vielä edistyskäsittelyä... On hyvä, että tämä laki selkeytyy ja samalla saadaan niiden laitteiden vaatimukset merkittyä suoraan lakiin.

Kannattaa huomata, että tässä esittelytekstissä mainitaan, että asetuksen tasolta siirretään näitä asioita suoraan lakiin, jolloin ihmisten on paljon helpompaa toimia ja on selvät säännöt: ei tarvitse pohtia, miten se tulee olemaan. Onhan nykyisinkin liikkeellä jo noita, eri kaupoista ostettavissa, ja vakuutusyhtiötkin niitä markkinoivat tai antavat asiakkailleen kohtuullisen edullisesti, jopa ihan lahjana tällaisen uuden palovaroittimen, kun vakuutuksen on tehnyt. Itselläniikin semmoisia kotonani on. Meidän kotona on niitä.

Kiitoksia muuten ministerille, että tuli hyvä muistutus lakiesityksen myötä. Meillä yksi niistä palovaroittimista alkaa olla käyttöikänsä päässä. Se täytyy uusida, kun tämä laki tuli nyt esille, ettei vahingossakaan riko lakia, ja tulee nykyaikaiset laitteet taloon. Ne todella ovat toiminnassa, mutta nyt pitää ottaa niskasta kiinni ensi viikolla ja uusida nämä, se toimenkin kuntoon.

Hyvä lakiesitys, ja toivon sille ripeää käsittelyä ja nopeaa voimaantuloa.

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Edustaja Peltonen, olkaa hyvä.

17.46 Eemeli Peltonen sd: Arvoisa puhemies! Tämä nyt käsittelyssä oleva hallituksen esityshän on poikkeuksellisen hyvä esitys. On helppoa tänään käytyyn keskusteluun yhtyä myöskin täältä salin vasemmalta laidalta. Tässä on käsillä sangen myönteinen ja ehkä vähän harvinaisenkin tilanne: samalla kertaa saamme parempaa sääntelyä, uusi sääntely keventää ja selkiyttää aiempaa sääntelyä ja kolmanneksi tämä uusi sääntely todennäköisesti vähentää kustannuksia tai pitää ne ennallaan eikä ainakaan kasvata yritysten taakkaa ja sitä kautta tuo uusia kustannuksia. Eli tässä onnistutaan yhdellä hallituksen esityksellä edistämään hyvin tärkeitä tavoitetta paloturvallisuudesta tavalla, joka ei kuitenkaan aiheuta mitään sääntelykuormaa tai -tulvaa, jota tietysti meidän lainsäätäjien aina pitäisi pyrkiä välttämään, kun näitä hyviä ja tärkeitä yhteiskunnallisia tavoitteita kohti kuljemme. Voidaan siis sanoa, että olemme tässä vaikutuksiltaan erittäin onnistuneen sääntelykokonai-

Pöytäkirja PTK 2/2024 vp

suuden äärellä. Kun hallintovaliokunta omalta osaltaan tähän työhön tarttuu, en epäile, ett-eikö tämä aika ripeästi saataisi myöskin valiokuntakäsittelystä takaisin tähän saliin.

Ehkä lopuksi on tietysti vielä syytä myöskin todeta se tärkein — ei vain sääntelyn sel-keys ja se, että ei kasvateta sääntelykuormaa — että uskon kyllä ihan vilpittömästi, että täl-lä esityksellä toteutuessaan on myös mahdollisuuksia vaikuttaa paloturvallisuuteen, joka on ajankohtainen huolenaihe. Se on selvää. Tämä esitys myöskin tukee alan yritysten toi-mintaa, josta siitähän on aiheellista kyllä huolta kantaa ja huolta pitää. Tämä jatkaa hyvin niitä ponnistuksia, joita tässä salissa on eri puolueiden taholta yli vaalikausien ollut suoma-laisen yhteiskunnan paloturvallisuuden parantamiseksi, ja on hyvää jatkumoa sen työn kanssa, mitä ministeriöissä on tehty.

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Tämän keskustelun kruunaa ministeri Rantasen puheenvuoro. Olkaa hyvä.

17.48 Sisäministeri Mari Rantanen: Arvoisa puhemies! Täällä puhutaan tärkeästä asias-ta, tulipalojen ehkäisystä. Tästä on itse asiassa hallitusohjelmassa hyvin kunnianhimo-i-nen tavoite, jossa pyritään puolittamaan tulipalot vuoteen 2030 mennessä, ja on luonnol-lista, että hallitus tai eduskunta ei voi sitä tehdä vaan isona osana ovat tietysti valvutuneet ihmiset ja myös nämä varusteet, joita tässäkin lainsäädännössä nyt sitten säädellään, kun pyritään saattamaan tämä sääntely ajantasaiseksi, eheäksi ja sellaiseksi, että sitä on helppo soveltaa.

Edustaja Hoskoselle haluan tietysti sisäministerinä muistuttaa, että 112-päivä eli 11. hel-mikuuta on aina mainio päivä muistaa testata palovaroittimet ja vaihtaa paristot, jos on pa-ristokäyttöinen palovaroitin. Se on sellainen päivä, joka ehkä pysyy hyvin mielessä. Oi-kein erinomaista, että nyt se omakin turvallisuus muistui mieleen. On nimittäin äärimmäi-sen tärkeää, että ihmiset ovat näissä turvallisuustalkoissa tältäkin osin mukana.

Edustaja Mäenpää esitti melko kinkkisen kysymyksen ministerille, johon en osaa tässä kohtaa vastata, että mahtaako teidän asentajanne olla ilmoittautunut tammöiseen rekiste-riin. Vastuullinen asentaja tietenkin niin tekee ja on valvovan viranomaisen luvalla asenta-massa.

Sen verran voin todeta, että tässä uudessa laissa asennusliikkeen toiminta säilyy ilmoi-tuksenvaraisena, eli toiminnan aloittamisesta on tehtävä ilmoitus Tukesille. Asennusliik-keellä on oltava laissa säädetyt pätevyysvaatimukset täyttävä vastuuhenkilö, mutta enää ei edellytettäisi, että vastuuhenkilön on oltava liikkeen päätoimisessa palveluksessa. Vastuu-henkilön pätevyysvaatimuksena on, kuten nykyisinkin, todistus suoritetusta vastuuhengi-lön kokeesta. Koulutusvaatimuksesta ei enää tässä laissa säädetä. Sen sijaan vahvennetaan työkokemuksen merkitystä. Ja vastuuhenkilön pätevyystodistus on ollut aikaisemmin mää-räaikainen, mutta tässä laissa se poistuu. Ehkäpä nämä asiat tarkemmin sitten todella sel-viävät valiokuntakäsittelyssä, mutta sen sijaan omalle asentajalle kannattaa muistuttaa täs-tä, jos tällaista epäilyä on. — Kiitoksia.

Keskustelu päättyi.

Asia lähetettiin hallintovaliokuntaan.

6. Hallituksen esitys eduskunnalle laeiksi uusjakojen tukemisesta annetun lain ja eräiden maa- ja metsätalousministeriön hallinnonalan lainojen ja saamisten siirtämisestä Valtiokonttorin hoidettavaksi annetun lain muuttamisesta

Hallituksen esitys HE 94/2023 vp

Lähetekeskustelu

Puhemies Jussi Halla-aho: Lähetekeskustelua varten esitellään päiväjärjestyksen 6. asia. Puhemiesneuvosto ehdottaa, että asia lähetetään maa- ja metsätalousvaliokuntaan.

Keskusteluun varataan tässä vaiheessa enintään 30 minuuttia. Jos puhujalistaa ei tässä ajassa ehditä käydä loppuun, asian käsittely keskeytetään ja sitä jatketaan muiden asiakoh-
tien jälkeen. — Ministeri Essayah, olkaa hyvä.

Keskustelu

17.52 Maa- ja metsätalousministeri Sari Essayah (esittelypuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Uusjakojen tukemisesta annetulla lailla säädetään kansallisesta uusjakojen tukemisjärjestelmästä. Tätä lakia ehdotetaan tarkistettavaksi EU:n valtiontukea koskevien säännösten uudistumisen johdosta.

Uusjakojen tavoitteena on edistää maa- ja metsätalouskiinteistöjen tarkoituksenmukaista käyttöä. Uusjaolla tilojen toimintaedellytyksiä parannetaan kehittämällä alueen kiinteistö-
rakenne ja edistämällä sitä palvelevan tieverkoston ja vesien hallintajärjestelmän luomista. Uusjaolla on myös välillisiä vaikutuksia, kuten maaseudun muun elinkeinotoimin-
nan edistäminen, maaseudun säilyminen elinvoimaisena ja maaseudun elinolojen ylläpitä-
minen. Uusjako turvaa osaltaan myös huoltovarmuutta ja edistää ruokaturvaa.

Uusjakojen yhteydessä voidaan lisäksi huomioida erilaisia ympäristönäkökohtia. Uus-
jakojen jako-osakkaat voivat saada tukea uusjakojen suorittamisesta aiheutuviin hallinnol-
lisiin kustannuksiin, kuten vaikkapa kiinteistötoimitusmaksuihin ja jaon yhteydessä suori-
tettavista mukauttamistoimenpiteistä aiheutuviin kustannuksiin. Valtiokonttori vastaa uus-
jakojen tukemisesta annetulla lailla uusjakojen suorittamisesta valtiolle aiheutuvien kus-
tannusten perimisestä.

Tässä ehdotuksessa lakia tarkistetaan vastaamaan uudistunutta EU-sääntelyä ja saate-
taan laki yhdenmukaiseksi maa- ja metsätalousministeriön muun valtion tukea koskevan
lainsäädännön kanssa. Lisäksi eräiden maa- ja metsätalousministeriön hallinnonalan laino-
jen ja saamisten siirtämisestä Valtiokonttorin hoidettavaksi annettua lakia ehdotetaan tar-
kistettavaksi. Tämän tarkistus on teknisluontoinen.

Esityksen tavoitteena on selkeyttää kansallisella lailla säädettyä tuen myöntämismenet-
telyä. Samalla kansallinen tukisääntely mukautetaan vastaamaan entistä yksiselitteisem-
min EU:n lainsäädännössä sallitulle valtiontuelle asetettuja vaatimuksia. Esityksen tavoit-
teena on myös parantaa lain luettavuutta.

Keskeiset ehdotukset: elikkä lakiin esitetään lisättäväksi tuen hakemismenettelyä kos-
keva sääntely. Tällä pyritään toteuttamaan EU:n valtiontukea koskevassa lainsäädännössä
sallitulle tuelle asetettu kannustava vaikutus. Uusjakotukien saajien tukikelpoisuuden sel-
vittämiseksi hakumenettely koskisi kaikkia uusjakotukia. Investointituki esitetään myön-
nettäväksi maatalouden ryhmäpoikkeusasetuksen mukaisena tukena jako-osakkaana ole-

Pöytäkirja PTK 2/2024 vp

ville, maatalouden alkutuotannossa toimiville yrityksille ja muille jako-osakkaille vähämerkityksellisenä niin sanottuna de minimis -tukena.

Taloudellisista vaikutuksista voidaan todeta, että esityksestä ei aiheudu lisärahoitustarvetta, koska esityksestä johtuvat tekniset muutokset tietojärjestelmiin voidaan toteuttaa valtiontalouden kehysten puitteissa. Tätä esitystä on valmisteltu virkatyönä maa- ja metsätalousministeriössä. Ehdotuksesta ovat antaneet lausunnon valtiovarainministeriö, oikeusministeriö, Valtiokonttori, Maa- ja metsätaloustuottajain Keskusliitto MTK, myöskin SLC ja Maanmittauslaitos, ja saatu palaute on ollut yleisesti myönteistä, eikä sen perusteella ole tehty merkittäviä muutoksia. Lait on tarkoitettu tulemaan voimaan 1. päivänä toukokuuta kuluvaan vuotta.

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia, ministeri Essayah. — Edustaja Heikkinen, olkaa hyvä.

17.56 Janne Heikkinen kok: Arvoisa puhemies! Aivan kuten äskettäin kuulumme, hallituksen esityksen tarkoitus on todella edistää uusjakojen toteuttamista. Kysehän on verrattain teknisestä uudistuksesta, jonka myötä valtiovalta auttaa ruuantuottajia tilakokojen järkevöittämisessä.

Uudistus todella nauttii lausuntopalautteen perusteella laajaa kannatusta, ja yleensäkin politiikassa on niin, että kun kaikki ovat samaa mieltä, niin aihe harvemmin laajalti sitten enää kiinnostaa. Olen kuitenkin sitä mieltä, että jokaisen meistä olisi syytä ymmärtää, mitä uudistuksella laajemmin tavoitellaan. Nimensä mukaisesti maatalous koostuu sekä maasta että taloudesta, ja talouden merkitys korostuu nykypäivänä entistä vahvemmin. Ruuantuottajien kulurakenteiden onkin oltava kestäviä ja järkeviä ja tilakokojen mieluiten nykyistä suurempia. Nykyisellään tilat saattavat kuitenkin olla maantieteellisesti hajallaan eli sirpaleisia. Suuremmat ja eheämmät lohkokoot tuovat mukanaan tehoja ja tuloja, maataloudessa nimittäin siirretään valtavat määrät erilaisia massoja. Jokainen ymmärtää, että tällöin lyhyet välimatkat säästävät polttoainetta, säästävät ympäristöä, säästävät työkoneita.

Arvoisa puhemies! Maatalous on Euroopassa laajalti yhteismarkkinaa. Ruuantuottajamme täällä Suomessa elävät ja kasvattavat ruokaa tämän tosiseikan vallitessa. Kaikki sellaiset uudistukset, jotka tukevat tuottajiemme tehokkuuden saavuttamista, ovat siksi tervetulleita.

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Edustaja Autto, olkaa hyvä.

17.57 Heikki Autto kok: Arvoisa puhemies! Kiitos ministeri Essayahille tämän tärkeän lainsäädännön esittelemisestä.

Edustaja Heikkinen puhui edellä kyllä todella viisaasti. Siitä huokui syvää ymmärrystä maataloudesta — nimenomaan siinä, miten hienosti hän kuvasi sen, että toisaalta on se maa, mistä leipä tulee, mutta on myöskin talous, jonka täytyy olla myös siinä viljelijän yhtälössä kannattava. Tässä nyt hallitus tekee aivan oikeaa politiikkaa, jolla parannetaan viljelyolosuhteita ja luodaan tiloille paitsi toiminnallisesti paremmat olosuhteet myös ratkotaan sitä vaikeaa taloudellista yhtälöä, jonka tilat ja viljelijät Suomessa ovat viime vuosina kohdanneet.

Pöytäkirja PTK 2/2024 vp

Tämä on valtavan tärkeä kysymys siksi, että tällaisena aikana, jota elämme ja jossa ennen kaikkea ruuantuotannossa omavaraisuuden merkitys todella kasvaa huomattavasti, on tärkeää, että meillä Suomessa — maassa, jossa on maailman puhtain vesi, maailman puhtain ilma — on sellaisia elinvoimaisia tiloja, jotka tuottavat maailman puhtaimmasta maaperästä sellaisia laadukkaita elintarvikkeita, jotka käyvät myös Eurooppaan ja kauemmas-kin maailmalle vientiin. Silloin kun meillä on vahva maataloussektori, joka tähän vientiin kykenee, niin varmasti tiukan paikan tullen meillä on kaikissa tilanteissa myös riittävä ruuantuotanto oman maamme tarpeisiin. Tässä on erittäin tärkeää se työ, jota ministeri Essayah tekee maatalouden kannattavuuden parantamiseksi mutta myös elintarvikeviennin kehittämiseksi.

Totta kai näillä jaoilla on tärkeä merkitys myös siinä, että maaseutu on elinvoimainen ja että myös tärkeimmän tavaraviennin alamme elikkä metsäteollisuuden tuotteille sitten löytyy raaka-ainetta, kun elinvoimaiset tilat ja elinvoimaiset yhteisöt ympäri maata huolehtivat siitä, että metsiä hoidetaan myöskin tulevien sukupolvien käyttöön.

Kokonaisuudessaan erittäin tärkeä hallituksen esitys, valiokunnan on varmasti hyvä tältä pohjalta mietintö laatia, ja kiitos ministerille. Ja kyllä kiitos täytyy myös sanoa edustaja Heikkiselle: hyvä puheenvuoro edustaja Heikkiseltä.

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Hoskonen.

18.00 Hannu Hoskonen kesk: Arvoisa rouva puhemies! Tämä uusjakojen tukemislakiesitys on todella hyvä, koska aikoinaan, kun tiloja jaettiin ja uudet sukupolvet ottivat tilasta vastuun, ja isojaon aikana — en edes tarkkaan muista sitä vuotta, mutta kuitenkin sen näkee sen aikaisesta kartasta — tilat pirstoutuivat ja on noita pieniä viipaletiloja, joilla maatalouden nykyaikainen harjoittaminen ei käytännössä onnistu. Nyt kun näitä tiloja uudelleen järjestellään, saadaan maataloudelle sekä kannattavuutta että sitten ennen kaikkea, niin kuin tässä edellinen puhuja ja monet edellä puheenvuoroissaan ovat erinomaisesti maininneet, tehokkuutta ja ympäristöystävällisyyttä, kun isoja massoja siirrellään. Sitähän nykyinen maatalous on, ja on hyvä, että valtio on tässä toiminnassa edelleen mukana ja antaa tähän oman panoksensa. Toivottavasti sitten meillä tulevaisuudessa näiden uusien muodostuneiden tilojen myötä, kun tällä maanmittaustoimituksella näitä järjestellään, tilojen toimintakyky ja mahdollisuus selvittää tästä valtavasta kustannuspaineesta, mitä tällä hetkellä maatalous joutuu kärsimään, ovat hieman paremmat ja voimme tällä tavalla pieneltä osaltaan turvata suomalaisen ruuantuotannon.

Suomessa on, niin kuin on aikaisemmissa puheenvuoroissa todettu, puhtain maaperä, puhtain ilma ja puhtaimmat vedet, niin että meillä on loistavat edellytykset tehdä puhdasta ruokaa tässä maassa tälle omalle kansalle ja olen ihan varma siitä, että tulevina vuosina myös maailmanmarkkinoille. Kun kuivuus leviää tuolla Välimeren alueella, me voimme markkinoida omia tuotteitamme, tuotettuja tuotteita ja puhdasta ruokaa, muuallekin Eurooppaan. Ja jos ulkopuolellekin menee, niin ei minulla ole mitään sitä vastaan.

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Nyt ei ole enää pyydettyjä puheenvuoroja, niin kysyisin, onko ministerillä tarve kommentoida keskustelua. — Olkaa hyvä, ministeri Essayah.

Pöytäkirja PTK 2/2024 vp

18.02 **Maa- ja metsätalousministeri Sari Essayah** (vastauspuheenvuoro): Kiitoksia, arvoisa rouva puhemies! Kiitoksia hyvistä, kannustavista puheenvuoroista. — Todellakin, edustaja Heikkinen hyvin kuvasi sitä, miten tähän on tultu. Myöskin edustaja Hoskonen viittasi siihen, että taustallahan ovat historialliset syyt. Sieltä löytyy isojakoa ja siellä on ollut juurikin sitä, että perheen peltoja on pirstottu jälkeläisten kesken, ja sitä kautta meidän peltorakenne ei missään nimessä ole optimaalinen. Täällä on hyvin tuotu esille, että se on kustannustekijä, mutta tänä päivänä myöskin se on ihan ympäristön kannalta tärkeä asia ymmärtää, että jos traktorilla joudutaan pörräämään monien kymmenien kilometrien päässä eri peltolohkoilla, niin varmasti siinä palaa aikaa ja rahaa ja valitettavasti myöskin päästöjä tulee. Siinä mielessä kaikki se, millä pystytään järkevöittämään ja todellakin tätä kustannusrakennetta parantamaan... Tämä on ehdottomasti sillä tavalla hyvä lakiesitys.

Täällä edustaja Hoskonen hyvin viittasi vielä siihen ruoka-alan kasvuun ja kannattavuuteen tähtäävään strategiaan, mitä tällä hetkellä hallitus vie eteenpäin. Tämä on todella tärkeää. Voi olla, että Suomi on vielä vastuussa huomattavasti suuremmasta määrästä ruokittavia suita kuin tällä hetkellä, ja meillä on todella, niin kuin edustaja Hoskonen hienosti totesi, kaikki edellytykset sille.

Kiitoksia myöskin edustaja Autolle hyvistä kommentteista. — Kiitos.

Keskustelu päättyi.

Asia lähetettiin maa- ja metsätalousvaliokuntaan.

7. Hallituksen esitys laiksi raideliikennelain ja liikenteen palveluista annetun lain muuttamisesta

Hallituksen esitys HE 95/2023 vp

Lähetekeskustelu

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Lähetekeskustelua varten esitellään päiväjärjestyksen 7. asia. Puhemiesneuvosto ehdottaa, että asia lähetetään liikenne- ja viestintävaliokuntaan.

Lähetekeskusteluun varataan tässä vaiheessa enintään 30 minuuttia. Jos puhujalistaa ei tässä ajassa kyetä käymään loppuun, niin asian käsittely keskeytetään ja sitä jatketaan muiden asiakohtien jälkeen. — Keskustelu alkaa. Ministeri Ranne, olkaa hyvä.

Keskustelu

18.03 **Liikenne- ja viestintäministeri Lulu Ranne** (esittelypuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Raideliikennelaki tuli voimaan 1.1.2019, ja laki on voimassa olevan EU-lainsäädännön mukainen puitelaki. Nyt raideliikennelakiin esitettävillä muutoksilla tehtäisiin raideliikennelakiin kolmas tarkastuskierros sen jälkeen, kun laki tuli voimaan. Raideliikennelakiin esitetään muun muassa muutosta ratamaksun perusmaksun investointiperusteeseen korotukseen niin, että korotusmahdollisuus vastaisi nykyistä paremmin EU-lainsäädännön tavoitteita. Tämän vuoksi raideliikennelain 140 §:ään kirjattaisiin EU-lainsäädännön mukaiset kriteerit sille, milloin ratamaksun perusmaksua voitaisiin investointiperusteella korottaa. Näitä kriteerejä olisi ensinnäkin se, että investointihankkeen on oltava

Pöytäkirja PTK 2/2024 vp

kustannusvaikuttava ja tehokas. Tämä tarkoittaa sitä, että investointihankkeen tulisi johtaa pitkällä aikavälillä esimerkiksi aika- ja kustannussäästöihin tai mahdollisuuteen lisätä rataverkolla rautatieliikenteen palveluita. Toiseksi investointiperusteisen korotuksen käyttöönoton pitää olla välttämätöntä investoinnin toteuttamisen kannalta, ja siksi maksukorotuksesta on ilmoitettava ennen hankkeen käynnistämistä.

Voimassa olevan lain mukaan ratamaksun perusmaksua voidaan korottaa 80 prosentilla investointiperusteella. EU-lainsäädäntö ei aseta mitään kattoa ratamaksun perusmaksun investointiperusteiselle korotukselle, mutta olemme sellaisen asettaneet kansallisista valtio-sääntöoikeudellisista syistä, koska maksujen pitää olla riittävän tarkkarajaisia ja ennakoitavissa. Euroopan komissio on kiinnittänyt huomiota siihen, että Suomen kansallisista syistä asettama katto on kovin alhainen eikä 80 prosentin korotuksella mitenkään voida kannattavalla tavalla periä käyttäjä maksaa -periaatteen mukaisesti osaa rataverkon investointikuluista rataverkon käyttäjiltä.

Nyt ehdotettu muutos mahdollistaisi sen, että investointiperusteella korotetun ratamaksun perusmaksu voisi olla enimmillään viisinkertainen voimassa olevan ratamaksun perusmaksun tasoon verrattuna. Tämä muutos vastaisi siis paremmin EU-lainsäädännön tavoitetta. Ehdotettu muutos on mahdollistavaa lainsäädäntöä, eikä se velvoita rataverkon haltijaa ottamaan investointiperusteista korotusta käyttöön. Lisäksi korostan sitä, että viime kädessä aina eduskunta päättää valtion rataverkon jäseninvestointien rahoituksesta valtioneuvoston esittämän vuotuisen talousarvioesityksen käsittelyn yhteydessä. Näin ollen esimerkiksi Väylävirasto ei voi ilman valtioneuvoston ja eduskunnan tahtotilaa lähteä korottamaan ratamaksun perusmaksua. Jatkossakin valtion rataverkon uudistamiseen ja parantamiseen tähtäävät investoinnit rahoitetaan ensisijaisesti valtion talousarviosta eduskunnan päätöksellä.

Hallituksen esitykseen sisältyy toinenkin lakiehdotus, jolla muutettaisiin rautatieyrityksen edellyttämää toimilupasääntelyä liikenteen palveluista annetussa laissa. Muutokset tähtäävät siihen, että Liikenne- ja viestintävirastolla olisi paremmat edellytykset valvoa sitä, että rautatieyritys täyttää toimilupaedellytykset myös siinä tilanteessa, jossa rautatieyrityksen omistajat muuttuvat. Ehdotettujen muutosten avulla pyrimme valvomaan sitä, että Suomessa ja siten laajemmin Euroopan talousalueella toimivien rautatieyritysten omistus ei siirtyisi huomaamattamme Euroopan talousalueen jäsenvaltioiden ulkopuolelle kolmansille maille, esimerkiksi Venäjälle. — Kiitos.

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Kiitokset ministerille. — Edustaja Autto.

18.07 Heikki Autto kok: Arvoisa rouva puhemies! Kiitos ministeri Ranteelle hyvästä hallituksen esityksen esittelystä eduskunnalle. Liikenne- ja viestintävaliokunta varmasti laatii tästä hyvän mietinnön aikanaan.

Oikeastaan yksi kysymys tässä salissa lähetekeskustelussa. Kun tosiaan tätä ratamaksua voidaan investointiperusteisesti tämän lain hyväksymisen jälkeen sitten lain tultua voimaan korottaa, niin voivatko tähän sisältyä myös senkaltaiset investoinnit, joita rataverkolle tehtäisiin esimerkiksi yhteistoiminnassa teleoperaattorien kanssa, että junien matkustajien mahdollisuus käyttää nopeaa internetyhteyttä junamatkan aikana paranisi? Tätä kysymystä perustelen sillä, että jos netti toimii junissa kattavasti ja se mahdollistaa esimerkiksi työnteon koko junamatkan ajan hyvin täysipainoisesti tai sitten vaikkapa vapaa-ajan matkalla esimerkiksi striimitasoisen televisio-ohjelman seuraamisen, niin näillä olisi varmasti

Pöytäkirja PTK 2/2024 vp

merkittävä vaikutus siihen, että saamme ymmärrystä, kuinka juna matkustustapana voi tulevaisuudessa kehittyä, kuinka suuri potentiaali junamatkustamisella on Suomen kaltaisessa hyvin harvaan asutussa maassa tulevaisuudessa kerätä kasvavaa matkustajamäärää. Tällä, että tätä nopeaa internetyhteyttä kehitettäisiin koko päärataverkolla, olisi tietysti sillä tavoin merkittävä vaikutus, että se lisäisi etätyön mahdollisuuksia, ylipäätään se lisäisi työn tuottavuutta Suomessa, kun työmatkojakin pystyttäisiin sitten tehokkaammin hyödyksi käyttämään. Mutta sillä olisi varmasti myös se vaikutus, että kun tämä itse ratojen välityskyvyn parantaminen ja myöskin matka-aikojen lyhentäminen sen fyysisen infrastruktuurin parantamisella on valtavan kallista ja meillä on valtavan suuria investointitarpeita paitsi rataverkolla myös muun liikenneinfrastruktuurin kehittämisen suhteen, niin sillä, että netti toimii, nopea nettiyhteys joka puolella maata koko päärataverkolla, voidaan varmasti saavuttaa myös niitä vastaavia hyötyjä, mitä muuten tavoiteltaisiin sillä junaradan välityskyvyn ja matka-ajan lyhentämisellä. Silloinhan, jos pystyt vaikkapa netissä täysipainoisesti olemaan ja työskentelemään koko matkan ajan, katoaa sen merkitys, oletko kymmenen minuuttia nopeammin vai hitaammin sitten toimistolla siellä toisessa maakunnassa, jonne vaikkapa työn puolesta pendelöit. Elikkä tässä mielessä tätä kysyisin: mahdollistaako tämä nopeiden nettiyhteyksien kehittämisen junarataverkolle?

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Eskelinen.

18.11 Seppo Eskelinen sd: Arvoisa rouva puhemies! Kiitos ministerille esittelystä. Täsähän tämä perusosan korotus ratamaksuun on ihan perusteltu pelkästään jo kustannustason nousun myötä.

Sitten ehkä kysymyksiä herättää tämä ratamaksun investointiosan katon raju korotus. Sitä 80 prosenttiahan, mikä väylällä on tällä hetkellä ollut, ei ole käytetty. En tiedä, miksi sitä ei ole käytetty. Mutta itse pohdin lähinnä sitä, että meillä nyt kumminkin raideliikenteen kasvua tavoitellaan monistakin syistä ja tietysti isona on myös nämä ilmastoperusteet, ja nyt tulee tämmöinen viisinkertainen maksun korotus, joka nyt kumminkin kohdennetaan tiettyyn investointiin. Täsähän on erikoista, että Väylävirasto periaatteessa tekee tämän korotuksen, jonka sitten hallitus voi LVM:n budjetissaan paikata sieltä perusväylänpidon tai investointien kautta, miten sitten kulloinkin menee.

Kun näitä sidosryhmiä on kuultu, niin metsäteollisuus suhtautuu tähän erittäin kriittisesti. Ymmärrän sen. Heidän kilpailukyynsä on tällä hetkellä kovalla koetuksella, ja särähti korvaan vähän tämä ministerin lausuma ”kuluttaja maksaa”. Tätä juuri metsäteollisuus pelkää, että vyörytetään sitten näitä kustannuksia rajustikin raideliikenteen puolelle, ja meillä ei ole varaa metsäteollisuuden kuljetuksia esimerkiksi kumipyörille kokonaan siirtää missään tapauksessa. VR:hän kiinnitti huomion siihen, ja näin varmaan tulee, että nämä päätökset sitten aikanaan tulevat määräaikaaisina ja hankekohtaisina, jos tämä korotus tehdään.

Ymmärrän, että hallitus hakee niitä keinoja, millä vastataan tähän paineeseen, kun hallitusohjelmassa ja teillä investointiohjelmassa on raideliikennepainotteisuus — mikä on hieno asia, sitä ei missään tapauksessa pidä vastustaa eikä kieltää, mutta ymmärrän, että tänne investointien puolelle haetaan eri maksuelementtejä, ja tietysti verotuksen osaltahan työryhmä on olemassakin. Mutta onko tämä se oikea tapa, niin sitä sopii arvioida. Erityisesti tuolla valiokunnassa kyllä minusta tätä vaikutusten arviointia tässä vielä pitää kovastikin tehdä ja pohtia, mitkä vaikutukset tällä on siihen raideliikenteen isoon kuvaan ja tulevaisuuskuvaan.

Pöytäkirja PTK 2/2024 vp

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Hoskonen.

18.14 Hannu Hoskonen kesk: Arvoisa rouva puhemies! Samaan asiaan kiinnitän huomiota, mihin edustaja Eskelinen edellisessä puheenvuorossaan oman huolensa esitti, eli juuri nimenomaan tämä ratamaksujen nousu, josta investointiperusteisesti lähdetään nostamaan rajusti niitä hintoja, ja nimenomaan iskemme niihin kuljetusintensiivisiin aloihin, niin kuin metsäteollisuus parhaimmillaan on.

Tämä Venäjän hyökkäyssota Ukrainan kimppuun aiheutti sen, että kun puuliikenne loppui tuolta Venäjän puolelta tännepäin ja sitten ennen kaikkea Saimaan kanava meni kiinni, niin olemme tilanteessa, jossa kuljetuskustannukset ovat nousseet aivan rajusti. Olen jo kahden vuosikymmenen ajan puhunut siitä eri tilaisuuksissa, eri tilanteissa, että Suomen on käynnistettävä aidosti Kymijoen kanavan rakentaminen.

Minua aina huvittaa tämä tilanne, että kun siitä keskustellaan, se on vähän samanlainen asia kuin alkaisi puhua... Kaikki ihmiset tietävät, että kanavan verkon rakentaminen, mikä Euroopassa on jo 200—300 vuotta sitten ymmärretty, on erittäin tärkeä hanke, jos me haluamme raskasta liikennettä vähentää maanteiltä ja alemmalta tieverkolta. Käykää Tonavan rannalla, vaikka Budapestissa, istumassa, näette, mitä on sisävesiliikenne. Suomessa tästä ei uskalla edes puhua, ja ne, jotka puhuvat, niin heidät leimataan enempi tai vähemmän löyhäpuheisiksi ihmisiksi, joilla ei vastuunkantoa ole. Juuri päinvastoin. Rataverkkoa pitää kyllä kunnostaa, ja niin kuin edustaja Eskelinen hyvin kuvasi, niin nämä huolet on pidettävä mielessä koko ajan, mutta jos kehitämme kuljetuskapasiteettia Kymijoen kanavaa ja Mäntyharjun kanavaa rakentamalla, eli yhdistämällä Päijänne ja Saimaa, niin olemme silloin valtavan paljon pitemmällä, koska silloin 80 prosenttia Suomen metsäteollisuuden kuljetuksista tulisi sisävesireittien piiriin, joka olisi aivan valtava kustannusetu kilpailuilla markkinoilla. Ruotsi käyttää tätä erinomaisesti hyväksi, Keski-Euroopassa se on osattu jo 300—400 vuotta. Jos ette puhettani usko, niin käykääpä siellä Budapestissa tai jossakin Tonavan rannalla lomalla tai Reinin varrella, niin näette, mitä se oikeasti on. Olen hyvin pahoillani tästä tilanteesta, että Suomi on tällaiseksi mennyt.

Arvoisat edustajakollegat, — vaikka vähälukuisena olette paikalla, mutta uskon, että huoneissa seurataan innolla tätä puheenvuoroa — jos me tällä keinoin jatkamme, niin me joudumme tottumaan, arvoisat edustajakollegat, siihen, että meidän metsäteollisuus lähtee pikkuhiljaa vetäytymään tästä maasta pois. Nyt on jo Stora Ensolla menossa tuhatta ihmistä koskeva yt-neuvottelu parhaillaan. Tätäkö me aidosti haluamme? Minä pelkään sitä päivää, kun nämä lähtevät. Kun seuraava päätöksenteko, joka koskee teollisuuslaitosten lakauttamista, tulee, niin tässä salissa on paljon totisempaa porukkaa, ja sille me emme mahda mitään. Kaksi kolmesta suuresta metsäteollisuusyrityksestä tällä hetkellä on jo ulkomailla omistettuja, enemmistö osakkeista ulkomailla. Elikkä tämän huoli pitää nyt meidän kantaa, ja tämä on täysin meidän vastuulla. Me voimme tämän tehdä. Jos me tällä keinoin vetkuttelemme ja annamme infran, mikä lisää tehoja kuljetuksiinsa, rapautua, niin sitten joudumme sietämään seuraukset. — Ei muuta.

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Kiljunen.

18.17 Kimmo Kiljunen sd: Arvoisa puhemies! Arvostan sitä, että olitte joustava: keskustelupuheenvuoron salliessa mentiin jo vesiliikenteen puolelle. Ymmärrän, että kun liiken-

Pöytäkirja PTK 2/2024 vp

neministeri on paikalla, niin hetkeä voidaan käyttää hyväksi. Minä rajaen oman puheen-
vuoroni kyllä raideliikenteeseen. Otan siitä kuitenkin yhden esimerkitapauksen.

Arvostan hallitusta hyvin siitä, että te panostatte raideliikenteeseen. Te näette sen merkityksen Suomessa. Siinä ovat ympäristölliset tekijät aivan varmasti mukana — fossiilisesta polttoaineesta ja fossiilisesta liikenteestä irtipääsyn tavoitteet ovat siellä hyvin selkeästi mukana — mutta myöskin matkustusmukavuus pitkien etäisyyksien Suomessa. Haja-asutusalueidenkin Suomessa raideliikenne on yksi — ja ei ainoastaan yksi vaan keskeinen — runkoverkko. Tähän pitää panostaa. Puhutaan raideinvestoinneista, kyllä, mutta eiväthän pelkästään investoinnit ratoihiin ole se juttu. Yhtä tärkeää, että on pysähdyspaikkoja, missä ne junat pysähtyvät, eikö niin? Eli tämä on se keskeinen kysymys. Nyt tässä on matkan kuluessa tapahtunut sellaisia muutoksia, että kun on haluttu nopeuttaa tietyiltä alueilta toisille siirtymisiä, isoista keskuksista toisiin, niin me olemme haja-asutusalueilla panneet sellaisia paikkoja kiinni, että se on tuntunut arkijärjellä — tänään käytettiin termiä ”arkijärki” — täysin järjettömältä.

Otan yhden esimerkin, kun liikenneministeri on tässä paikalla. Haluaisin kuvata, missä kohdassa me näemme sen, miksi me teemme ratkaisun, joka tuntuu täysin mielettömältä. Kysymys on itäisen radan suunnasta. Rata lähtee Kouvolasta Joensuuhun, junat säännöllisesti eteenpäin. Kouvolasta mennään myöskin Kuopion suuntaan. On häkellyttävää, että siitä Kouvolasta eteenpäin kun lähdetään, siinä on lähes sadan kilometrin pätkä, josta se ainoa iso asema on poistettu — on muitakin asemia — eli Luumäen asema. Siinä on iso keskusalue, yli 10 000 käyttäjää on vuosittain ollut sillä alueella, ja se on aivan keskeinen elementti sen alueen elinvoiman kannalta. Ja nyt on väkisin siirretty liikennöinti kumipyörien varaan. Minkä takia Luumäeltä asema pantiin pois? Siitä on jo reilusti toistakymmentä vuotta aikaa. Eikö voisi harkita uudelleen investointeja siihen, jossa on aito elinvoima tällaiselle keskukselle keskeisesti? Outoahan siinä on se, että siis Kouvolasta Lappeenrantaan on lähes sata kilometriä. Kun Lappeenrannasta mennään Imatralle, niin kaukojunat, jotka tulevat Joensuusta, kyllä pysähtyvät Joutsenossa, joka on käytännössä tämän ison Saimaan alueen keskellä siten, että siitä on 15 kilometriä Lappeenrannan keskustaan ja 15 kilometriä Imatran keskustaan. Junat pysähtyvät siinä, ja Imatralta eteenpäin tulevat sitten Simpele, Parikkala, Kesälahti ja niin edelleen. Ihan oikein. Ihan oikein, että ne junat pysähtyvätkin siellä, koska sillä pidetään elinvoimaisina nämä rajaseudun kunnat.

Ottaisiko liikenneministeri tämän pohdittavakseen, voitaisiinko se Luumäen asema siihen uudelleen sijoittaa ja rakentaa? Tiedän, että sen kunnan puitteissa siihen suhtaudutaan erinomaisen positiivisesti. Silloin saataisiin pieni kasvukeskus Kouvolan ja Lappeenrannan väliin. Tässä on kyllä omakin lehmä ojassa, mutta en avaa sitä lehmää.

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Ei ole pyydettyjä puheenvuoroja. Haluaako ministeri kommentoida? — Olkaa hyvä.

18.20 Liikenne- ja viestintäministeri Lulu Ranne (vastauspuheenvuoro): Aloitan itse asiassa tästä, että kuinka näitä rahoja voitaisiin käyttää.

Ensinnäkin täytyy muistaa tässä, että EU velvoittaa meitä tähän ja tämä on mahdollistavaa lainsäädäntöä. Meillä ei ole minkäänlaisia tavoitteita hallituksella esimerkiksi aiheuttaa elinkeinoelämälle tai metsäteollisuudelle lisää kustannuksia. Tämä on nimenomaan mahdollistavaa.

Pöytäkirja PTK 2/2024 vp

Sitten kun näitä investointiperusteisia kriteerejä tarkastelee, niin täällähan todella on mahdollisuus lisätä rataverkolla rautatieliikenteen palveluja. Tämän investointihankkeen tulisi tätä tehdä, ja sitten, että tämän korotuksen käyttöönoton pitää olla välttämätön. Mutta tämä, mitä edustaja Autto kyseli junien tietoliikenneyhteyksien parantamisesta, niin minä en näe, että siihen on suoraa estettä, mutta tämä täytyy toki tarkistaa. Mutta hallituksella on tällä hetkellä käynnissä meidän junien tietoliikenneyhteyksien parantamiseen liittyvä hanke. Tämä on käynnissä. Meillä on jatkuvat neuvottelut: VR, teleyritykset, Traficom, Väylävirasto, VM. Eli meillä on nämä hyvin vaikeat, koska me tietenkin toivomme, että markkinaehtoisesti näihin lähdetään. Ja tämä olisi mahdollista saada tietenkin tätä kautta. Eli me valmistellaan ehdotus tietoliikenneyhteyksien parantamiseksi, ja sitten myöskin pohditaan tätä valtiontukisysteemiä tähän. Mutta tämä niin kuin kahdella kaistalla menee.

Sitten tämä huoli siitä, että onko tästä nyt syntymässä metsäteollisuudelle lisää kustannuksia — ei ole. Eli tämä on se pieni mahdollisuus, joka voidaan käyttää. Ja se, että miksi tämä korotus on niin suuri, niin itse asiassa meillä on esimerkki tällaisesta maksukorotuksesta Kerava—Lahti-oikoradan rakentamisen yhteydessä. Siellä oli vastaava korotus, kun siellä haettiin niitä investointikustannuksia, ja siellä saatiin 15 prosenttia näillä ratamaksun perusmaksun tyypillisillä korotuksilla ja sitten loppu 85 tuli valtion budjetista. Eli sieltä lähdettiin hakemaan sitä. Ja onhan aivan selvää, että eihän näillä erilaisilla maksuilla voi näitä isoja investointeja kattaa.

Eli tässä jos miettii tätä kokonaisuutta: niin mahdollistavaa, ei velvoittavaa. Ja hallituksella on kuitenkin isona perälautana se, että me haluamme nimenomaan, että elinkeinoelämä hyötyy meidän toimistamme. Me emme halua missään nimessä heikentää kilpailukykyä emmekä aiheutaa lisäkustannuksia niin, että me olisimme sitten omaa elinkeinoelämäämme tai raskasta teollisuutta tai sitä metsäteollisuutta sakottamassa.

Vielä tästä Luumäen asemasta. VR:ään kannattaa varmaan olla yhteydessä. Kyllä sitä kautta on saatu niitä palautettua, mutta se ei valitettavasti ole minun omistajaohjaukseni. — Kiitoksia.

Keskustelu päättyi.

Asia lähetettiin liikenne- ja viestintävaliokuntaan.

8. Hallituksen esitys eduskunnalle puolustukseen liittyvien, patentoitavaksi haettujen keksintöjen salassapidon vastavuoroiseksi turvaamiseksi tehdyn sopimuksen, teknisten tietojen välittämistä puolustustarkoituksiin tehdyn Naton sopimuksen sekä niiden täytäntöönpanomenettelyjen hyväksymiseksi ja voimaansaattamiseksi

Hallituksen esitys HE 98/2023 vp

Lähetekeskustelu

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Lähetekeskustelua varten esitellään päiväjärjestyksen 8. asia. Puhemiesneuvosto ehdottaa, että asia lähetetään puolustusvaliokuntaan.

Keskusteluun varataan tässä vaiheessa 30 minuuttia. Jos puhujalistaa ei ehditä käydä loppuun, niin asian käsittely keskeytetään ja sitä jatketaan muiden asiakohtien jälkeen.

Pöytäkirja PTK 2/2024 vp

Keskustelu alkaa. Ministeri Häkkänen ei taida olla nyt paikalla, joten joudumme käymään sen ilman häntä. — Edustaja Autto.

Keskustelu

18.24 Heikki Autto kok: Arvoisa rouva puhemies! Eiköhän tämä varattu 30 minuuttia nyt riitä. Tuskin edustaja Kiljusen kanssa, vaikka tietysti tykkäämme tästä teemasta keskustella, saamme sitä ihan tässä kulumaan.

Tosiaan varasin puheenvuoron kiittääkseni ministeri Häkkästä siitä, että hän tosiaan nyt tuo tänne näitä konkreettisia lainsäädäntöjä, millä sitten Nato-jäsenyyteen liittyviä velvoitteita toimeenpannaan. Tässä meillä varmasti on laaja yhteinen ymmärrys. Samalla tavalla kuin oli Nato-jäsenyyttä haettaessa ja Nato-jäsenyydestä päätettäessä myös sitten näiden toimeenpanolakien osalta on laaja yhteinen ymmärrys. Ja puhemiesneuvoston esitys siitä, että tämä lähetetään puolustusvaliokuntaan mietintöä varten, on tietysti täysin perusteltu.

Itse näkisin niin, että nimenomaan tämänkaltaisessa toiminnassa, jota tämä sääntely koskee, eli tätä vastavuoroista patenttien salaamista ja näitä periaatteita, millä tavalla sitten tätä teknologian kehittämistä tapahtuu, varmasti Suomella on nyt merkittävä mahdollisuus sitten liittokunnan jäsenenä olla omaa korkeaa teknologista osaamistaan hyödyntämässä, tehdä tietyllä tavalla välttämättömyydestä hyve, kun nyt Eurooppa ja koko liittokunta joutuvat omaa puolustusvalmiuttaan parantamaan. Aseita — tietysti pitää sanoa, että valitettavasti maailman aika on sellainen — valtavan paljon nyt hankitaan, uusia asejärjestelmiä kehitetään, ja Suomella on osaamista. Kun meillä on aina ollut kansakuntana taitoa tehdä välttämättömyydestä hyve, niin käännetään nyt tämä tilanne sitten meille sillä tavoin eduksi, että tosiaan siitä tulee myös työtä ja toimeentuloa suomalaisille. Vanha viisaus on, että kun haluamme rauhaa, meidän pitää varautua sotaan, niin kuin hyvin varaudumme, ja silloin myös rauhaa turvaamme. Eli siinä mielessä voimme olla hyvillä mielin myös tässä tilanteessa, jossa tosiaan asehankintoja joudutaan ympäri Eurooppaa ja myös meillä paljon tekemään.

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Kiljunen.

18.26 Kimmo Kiljunen sd: Arvoisa puhemies! Minulla on jossain määrin samanlainen hytinä kuin edustaja Autolla, että me emme saa tähän 30 minuuttia menemään. Tämä on hyvin teknisluontoinen asia ja liittyy suoraan Nato-jäsenyyden velvoitteiden täytäntöönpanoon. Eli siinä suhteessa isot ratkaisut on jo tehty, ja tässä vaan ollaan sitten teknisillä ratkaisuilla edesauttamassa jäsenyyden yhteistyön tiivistymistä.

Tässä on siis kysymys puolustukseen liittyvien keksintöjen salassapidon vastavuoroisuudesta, sen turvaamisesta, nimenomaan, että me voimme saada tietoja keksinnöistä, mitä puolustusteollisuuden piirissä on tehty muissa Nato-maissa, sillä vastavuoroisuudella, että mekin voimme sen tehdä. Ja tässä halutaan sitten varmistaa se niiden salassapito, koska on niin strategisesta toimialasta kysymys.

Tämä on, kuten todettu, tekninen asia, ja tälle voidaan antaa tuki. Puolustusvaliokuntahan tämän käsittelee. Siellä käsitykseni mukaan tulee myönteinen kanta, loppukanta. Tässä on se ulottuvuus myöskin, että tällä samalla sitten Nato-maiden taloudellista yhteistyötä vahvistetaan omalla tavallaan, eli siinäkin suhteessa tämä on merkittävä.

Pöytäkirja PTK 2/2024 vp

Keskustelu päättyi.

Asia lähetettiin puolustusvaliokuntaan.

9. Seuraava täysistunto

Eduskunnan seuraava täysistunto on perjantaina 9.2.2024 klo 13.00. Täysistunto lopetettiin klo 18.28.

Pöytäkirjan vakuudeksi:

Antti Pelttari